

POSTĘPOWANIA UPROSZCZONE O CHARAKTERZE ADMINISTRACYJNYM (CZ. 1)

mgr Adam Domański
Zakład Postępowania Administracyjnego i Sądownictwa Administracyjnego
WPAiE UWr

Spis treści do części 1

- I. Postępowanie w sprawie wydawania zaświadczeń,
- II. Postępowanie w sprawie skarg i wniosków.

1.1. Postępowanie w sprawie wydawania zaświadczeń – informacje ogólne

- Postępowanie to jest regulowane przepisami art. 217-220 k.p.a.;
- Jest to uproszczone postępowanie o charakterze administracyjnym **(postępowanie uproszczone o charakterze administracyjnym TO NIE uproszczone postępowanie administracyjne!!!)**;
- Postępowanie to cechuje się odformalizowaniem, odnosi się do szerokiego kręgu podmiotów, którym nie stawia się wymogów dotyczących stron postępowania administracyjnego;
- Czynności proceduralne dokonywane są przez organy administracji publicznej;
- Postępowanie w sprawie wydawania zaświadczeń jest uproszczone z uwagi na małą liczbę przepisów regulujących to postępowanie, ale także niski stopień formalizacji czynności tego postępowania;
- Muszą jednak być zachowane pewne rygory, gdyż chodzi o wystawienie dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 76 k.p.a.;
- Z tego powodu niektóre przepisy regulujące to postępowanie dają podstawę do odpowiedniego stosowania przepisów o postępowaniu jurysdykcyjnym.

1.1. Zaświadczenie – charakterystyka pojęcia cz. 1

- Zaświadczenie stanowi czynność faktyczną lub materialnotechniczną organu administracji publicznej, jest środkiem dowodowym, o którym mowa w art. 76 k.p.a.;
- **ZAŚWIADCZENIE NIE JEST AKTEM ADMINISTRACYJNYM (DECYZJĄ ADMINISTRACYJNĄ);**
- Jest to potwierdzenie pewnego stanu rzeczy, urzędowa informacja o stanie prawnym lub faktycznym. Potwierdza pewien stan rzeczy istniejący w dniu jego wydania;
- Jest pochodną istniejących faktów lub stanu prawnego. W związku z tym wraz z ich zmianą, zaświadczenie staje się nieaktualne i może być wydane nowe, odpowiadające aktualnemu stanowi prawnemu lub aktualnym faktom.

1.1. Zaświadczenie – charakterystyka pojęcia cz. 2

Według J. Langa zaświadczenie charakteryzuje się 5. cechami:

1. jest to akt przewidziany przepisem prawa,
2. jest wydawany na żądanie osoby, która się o niego ubiega,
3. osoba, ubiegająca się o wydanie zaświadczenia, musi wykazać swój interes prawny w uzyskaniu tego aktu,
4. jest to akt potwierdzający określone fakty lub stan prawny,
5. zaświadczenie jest wydawane przez organ administracji publicznej.

1.1. Wszczęcie postępowania w sprawie wydania zaświadczenia

- Zgodnie z art. 217 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej wydaje zaświadczenie **na żądanie osoby ubiegającej się o zaświadczenie**. Oznacza to, że postępowanie w sprawie wydania zaświadczenia wszczyna się wyłącznie na wniosek podmiotu!
- Żądanie może być wniesione w formie podania, o którym mowa w art. 63 k.p.a., lub ustnie do protokołu.
- Podczas wnoszenia żądania organ powinien sprawdzić, czy żądający ma zdolność do czynności prawnych.
- Z dniem wniesienia żądania rozpoczyna się termin do wydania zaświadczenia. Zgodnie z art. 217 § 3 k.p.a. **zaświadczenie powinno być wydane bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie siedmiu dni**.

1.1. Zakończenie postępowania w sprawie wydania zaświadczenia cz. 1

Postępowanie to może się zakończyć:

- a. wydaniem zaświadczenia,**
- b. wydaniem postanowienia o odmowie wydania zaświadczenia bądź zaświadczenia o treści żądanej przez osobę ubiegającą się o nie**

1.1. Zakończenie postępowania w sprawie wydania zaświadczenia cz. 2

A. Wydanie zaświadczenia

- Zgodnie z art. 217 § 2 k.p.a. zaświadczenie wydaje się, jeżeli:
 - 1) urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego wymaga przepis prawa;
 - 2) osoba ubiega się o zaświadczenie ze względu na swój interes prawny w urzędowym potwierdzeniu określonych faktów lub stanu prawnego;
- Nadto, zgodnie z art. 218 § 1 k.p.a. w przypadkach, o których mowa w art. 217 § 2 pkt 2, organ administracji publicznej obowiązany jest wydać zaświadczenie, gdy chodzi o potwierdzenie faktów albo stanu prawnego, wynikających z prowadzonej przez ten organ ewidencji, rejestrów bądź z innych danych znajdujących się w jego posiadaniu;
- Zaświadczenie wydawane jest na piśmie;

UWAGA! Od wydanego zaświadczenia nie przysługuje żaden środek zaskarżenia! Podmiot może przeprowadzić przeciwdowód, złożyć skargę do organu wyższego stopnia albo zażądać nowego zaświadczenia.

1.1. Zakończenie postępowania w sprawie wydania zaświadczenia cz. 3

B. Wydanie postanowienia o odmowie wydania zaświadczenia bądź zaświadczenia o treści żądanej przez osobę ubiegającą się o nie

- Zgodnie z art. 219 k.p.a. odmowa wydania zaświadczenia bądź zaświadczenia o treści żądanej przez osobę ubiegającą się o nie następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie;
- Jest to szczególny rodzaj postanowienia i musi zawierać wszystkie elementy postanowienia zaskarżalnego zażaleniem,

◦ **Art. 124. [Elementy składowe postanowienia administracyjnego]**

§ 1. Postanowienie powinno zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę jego wydania, oznaczenie strony lub stron albo innych osób biorących udział w postępowaniu, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, pouczenie, czy i w jakim trybie służy na nie zażalenie lub skarga do sądu administracyjnego, oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do jego wydania.

§ 2. Postanowienie powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne, jeżeli służy na nie zażalenie lub skarga do sądu administracyjnego oraz gdy wydane zostało na skutek zażalenia na postanowienie.

1.1. Sposób wykonania obowiązku informacyjnego dotyczącego przetwarzania danych osobowych przy wydawaniu zaświadczeń

W postępowaniu w sprawie wydawania zaświadczeń organ ma podobne obowiązki informacyjne, jak w postępowaniu jurysdykcyjnym. Na podstawie art. 1 pkt 10 z.k.p.a.2019 dodano bowiem w Kodeksie postępowania administracyjnego **art. 217a**, w świetle którego organ administracji publicznej **przekazuje informacje, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 RODO, przy pierwszej czynności skierowanej do strony, chyba że strona posiada te informacje, a ich zakres lub treść nie uległy zmianie**. Oznacza to, że w postępowaniu w sprawie wydawania zaświadczeń informacja taka winna być dokonana bądź w momencie wniesienia podania do protokołu, bądź przy jakiegokolwiek pierwszej czynności. Może ona przybierać różne formy. Najczęściej informowanie będzie dokonywane tym samym sposobem, jakim odbywa się zbieranie danych. Przybierać będzie zatem formę pisemnego przedłożenia podmiotowi danych kompletu informacji bądź zamieszczania w formularzu wypełnianym przez podmiot danych, bądź ujęcia w piśmie informacyjnym, itp. (por. *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz*, red. M. Sakowska-Baryła, Warszawa 2018, s. 207–220).

1.1. Ograniczenia w sprawie żądania zaświadczenia cz. 1

Art. 220 § 1 k.p.a.: Organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia ani oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli:

- 1) znane są one organowi z urzędu;
- 2) możliwe są do ustalenia przez organ na podstawie:
 - a) posiadanych przez niego ewidencji, rejestrów lub innych danych,
 - b) rejestrów publicznych posiadanych przez inne podmioty publiczne, do których organ ma dostęp w drodze elektronicznej na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
 - c) wymiany informacji z innym podmiotem publicznym na zasadach określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
 - d) przedstawionych przez zainteresowanego do wglądu dokumentów urzędowych (dowodu osobistego, dowodów rejestracyjnych i innych).

§ 2. Organ administracji publicznej żądający od strony lub innego uczestnika postępowania zaświadczenia albo oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego jest obowiązany wskazać przepis prawa wymagający urzędowego potwierdzenia tych faktów lub stanu prawnego w drodze zaświadczenia albo oświadczenia.

1.1. Ograniczenia w sprawie żądania zaświadczenia cz. 2

Art. 220 k.p.a.

§ 3. Jeżeli strona lub inny uczestnik postępowania nie może uzyskać utrwalonego w postaci elektronicznej zaświadczenia wymaganego do potwierdzenia faktów lub stanu prawnego lub innego dokumentu wydanego przez podmiot publiczny w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, jak również potwierdzenia uiszczenia opłat i kosztów postępowania, strona lub inny uczestnik postępowania może złożyć elektroniczną kopię takiego dokumentu, po uwierzytelnieniu jej przez wnoszącego, przy użyciu kwalifikowanego podpisu elektronicznego podpisu zaufanego albo podpisu osobistego.

§ 4. Organ administracji publicznej może żądać przedłożenia oryginału zaświadczenia, innego dokumentu lub potwierdzenia uiszczenia opłat i kosztów postępowania, o których mowa w § 3, o ile złożona kopia nie pozwala na weryfikację autentyczności oraz integralności lub jeżeli jest to uzasadnione innymi okolicznościami sprawy.

§ 5. Strona lub inny uczestnik postępowania przechowują zaświadczenie, inny dokument lub potwierdzenie uiszczenia opłat i kosztów postępowania, o których mowa w § 3, do dnia, w którym decyzja kończąca postępowanie stała się ostateczna.

1.2. Postępowanie w sprawie skarg i wniosków – przepisy ogólne cz. 1

Art. 221. [Prawo składania skarg i wniosków]

§ 1. Zagwarantowane każdemu w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej prawo składania skarg i wniosków do organów państwowych, organów jednostek samorządu terytorialnego, organów samorządowych jednostek organizacyjnych oraz do organizacji i instytucji społecznych realizowane jest na zasadach określonych przepisami niniejszego działu.

§ 2. Skargi i wnioski mogą być składane do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej.

§ 3. Skargi i wnioski można składać w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą.

1.2. Postępowanie w sprawie skarg i wniosków – przepisy ogólne cz. 2

Art. 222. [Kwalifikowanie pisma według treści]

O tym, czy pismo jest skargą albo wnioskiem, decyduje treść pisma, a nie jego forma zewnętrzna!

Art. 223. [Właściwość organów. Odpowiedzialność pracownika]

§ 1. Organy państwowe, organy samorządu terytorialnego i inne organy samorządowe oraz organy organizacji społecznych - rozpatrują oraz załatwiają skargi i wnioski **w ramach swojej właściwości.**

§ 2. Pracownik organu państwowego, pracownik samorządowy oraz organu organizacji społecznej, winny niewłaściwego i nieterminowego załatwiania skarg i wniosków, podlega odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej albo innej odpowiedzialności przewidzianej w przepisach prawa.

Art. 224. [Zakres pojęcia organu państwowego]

Ilekroć w przepisach niniejszego działu jest mowa o organach państwowych - **rozumie się przez to także organy przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych jednostek organizacyjnych.**

1.2. Postępowanie w sprawie skarg i wniosków – przepisy ogólne cz. 3

Art. 225. [Ochrona skarżącego]

§ 1. Nikt nie może być narażony na jakikolwiek uszczerbek lub zarzut z powodu złożenia skargi lub wniosku albo z powodu dostarczenia materiału do publikacji o znamionach skargi lub wniosku, jeżeli działał w granicach prawem dozwolonych.

§ 2. Organy państwowe, organy jednostek samorządu terytorialnego i inne organy samorządowe oraz organy organizacji społecznych są obowiązane **przeciwdziałać hamowaniu krytyki i innym działaniom ograniczającym prawo do składania skarg i wniosków lub dostarczania informacji - do publikacji - o znamionach skargi lub wniosku.**

1.2. Postępowanie w sprawie skarg i wniosków – przepisy ogólne cz. 4

W postępowaniu w sprawie skarg i wniosków organy mają zbliżone obowiązki informacyjne, jak w postępowaniu jurysdykcyjnym. W związku z art. 1 pkt 11 z.k.p.a.2019 dodano bowiem w Kodeksie postępowania administracyjnego art. 226a, na podstawie którego **organy właściwe w sprawach skarg i wniosków przekazują informacje, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 RODO, skarżącemu lub wnioskodawcy przy pierwszej czynności skierowanej do tych osób.** Oznacza to, że w postępowaniu w sprawie skarg i wniosków informacja taka winna być dokonana bądź w momencie wniesienia podania do protokołu, bądź przy jakiegokolwiek pierwszej czynności. Metody informowania mogą przy tym przybierać różną postać. Z reguły będą one przybierać taką samą postać w jakiej odbywało się zbieranie danych. Najczęściej zatem będzie to forma pisemnego przedłożenia podmiotowi danych kompletu informacji wynikających z art. 13 RODO. Może to jednak przybierać także inne formy, np. informacji zamieszczanych w formularzu przedstawianym skarżącemu itp. (*vide: Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz*, red. M. Sakowska-Baryła, Warszawa 2018, s. 207–220).

1.2. Postępowanie w sprawie skargi a postępowanie w sprawie wniosku

- K.p.a. reguluje tryb postępowania w sprawie skargi powszechnej (art. 227-240 k.p.a.);
- Regulacja postępowania w sprawie wniosku polega na uregulowaniu odmienności tego postępowania, a w pozostałym zakresie na odpowiednim stosowaniu przepisów o postępowaniu w sprawach skargi powszechnej.

1.2. Postępowanie skargowo-wnioskowe

Wyróżnia się trzy stadia postępowania skargowo-wnioskowego:

- wszczęcie postępowania i kontrola wstępna skargi/wniosku,
- rozpoznanie i załatwienie skargi/wniosku,
- zawiadomienie zainteresowanych podmiotów.

1.2. Postępowanie skargowo-wnioskowe

Zakres podmiotowy postępowania skargowo-wnioskowego

- **Art. 2.** Kodeks postępowania administracyjnego normuje ponadto postępowanie w sprawie skarg i wniosków (Dział VIII) **przed organami państwowymi, organami jednostek samorządu terytorialnego oraz przed organami organizacji społecznych.**
- **Skargi i wnioski mogą być wnoszone także do organów prawodawczych czy sądów,**
- **Skarżącym/wnioskodawcą może być każdy. Należy również pamiętać o instytucji podmiotów pośredniczących.**

1.2. Postępowanie skargowo-wnioskowe

Zakres podmiotowy postępowania skargowo-wnioskowego:

Art. 3. [Wyłączenia spod mocy obowiązującej Kodeksu]

§ 1. Przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się do:

1) postępowania w sprawach karnych skarbowych;

2) spraw uregulowanych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325, 1423, 2122, 2123 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 72), z wyjątkiem przepisów działów IV, V i VIII.

§ 2. Przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się również do postępowania w sprawach:

(...)

4) należących do właściwości polskich przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 3. Przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się także do postępowania w sprawach wynikających z:

1) nadrzędności i podległości organizacyjnej w stosunkach między organami państwowymi i innymi państwowymi jednostkami organizacyjnymi,

2) podległości służbowej pracowników organów i jednostek organizacyjnych wymienionych w pkt 1, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 4. **Do postępowania w sprawach wymienionych w § 1, 2 i 3 pkt 2 stosuje się jednak przepisy działu VIII.**

§ 5. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia może rozciągnąć przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego w całości lub w części na postępowania w sprawach wymienionych w § 2.

1.2. Postępowanie skargowo-wnioskowe

Zakres przedmiotowy:

Art. 227. [Przedmiot skargi]

Przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw.

Art. 241. [Przedmiot wniosku]

Przedmiotem wniosku mogą być w szczególności sprawy ulepszenia organizacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, lepszego zaspokajania potrzeb ludności.

1.2. Postępowanie skargowo-wnioskowe

Zakres przedmiotowy:

Uwaga! To treść pisma wskazuje na jego charakter jako skargi lub wniosku, a nie jego nazwa. W związku z tym ze względu na swoją treść pismo skierowane do organu może być:

- skargą,
- wnioskiem,
- procesową czynnością strony lub uczestnika postępowania administracyjnego, regulowaną przepisami k.p.a. lub o.p.,
- procesową czynnością podmiotu innego postępowania sądowego lub administracyjnego lub postępowania o jeszcze innym charakterze.

1.2. Konkurencyjność postępowania skargowego a postępowania jurysdykcyjnego? (1)

- **Postępowanie skargowe i postępowanie jurysdykcyjne nie są wobec siebie konkurencyjne!**

Dlaczego?

- **Art. 233. [Skarga w sprawie indywidualnej]**

Skarga w sprawie indywidualnej, która nie była i nie jest przedmiotem postępowania administracyjnego, powoduje wszczęcie postępowania, jeżeli została złożona przez stronę. Jeżeli skarga taka pochodzi od innej osoby, może spowodować wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu, chyba że przepisy wymagają do wszczęcia postępowania żądania strony.

- **Art. 234. [Skutki czynności procesowej w formie skargi]**

W sprawie, w której toczy się postępowanie administracyjne:

- 1) skarga złożona przez stronę podlega rozpatrzeniu w toku postępowania, zgodnie z przepisami kodeksu;
- 2) skarga pochodząca od innych osób stanowi materiał, który organ prowadzący postępowanie powinien rozpatrzyć z urzędu.

- **Art. 235. [Skarga a ostateczna decyzja administracyjna]**

§ 1. Skargę w sprawie, w której wydano decyzję ostateczną, uważa się zależnie od jej treści za żądanie wznowienia postępowania, stwierdzenia nieważności decyzji albo jej uchylecia lub zmiany, które może być uwzględnione, z zastrzeżeniem art. 16 § 1 zdanie drugie.

1.2. Konkurencyjność postępowania skargowego a postępowania jurysdykcyjnego? (2)

- **Postępowanie skargowe i postępowanie jurysdykcyjne nie są wobec siebie konkurencyjne!**

Dlaczego?

Art. 236. [Właściwość organu; wyłączenie dostępu do informacji o źródle danych osobowych]

§ 1. W przypadkach określonych w art. 233 i 234 organem właściwym do rozpatrzenia skargi jest organ uprawniony do wszczęcia postępowania lub organ, przed którym toczy się postępowanie, a w przypadkach określonych w art. 235 - organ właściwy do wznowienia postępowania, stwierdzenia nieważności decyzji albo do jej uchylenia lub zmiany.

§ 2. W przypadku wszczęcia albo wznowienia postępowania, stwierdzenia nieważności decyzji, jej uchylenia albo zmiany na skutek skargi, o której mowa w art. 233 zdanie drugie, art. 234 pkt 2 lub art. 235, w stosunku do strony i uczestnika postępowania przepisu art. 15 ust. 1 lit. g rozporządzenia 2016/679 nie stosuje się.

§ 3. Na każdym etapie postępowania, o którym mowa w § 2, skarżący może zezwolić organowi na udostępnienie swoich danych stronie postępowania.

1.2. Konkurencyjność postępowania skargowego a postępowania jurysdykcyjnego? (3)

- **Postępowanie skargowe i postępowanie jurysdykcyjne nie są wobec siebie konkurencyjne!**

Dlaczego?

Art. 240. [Skarga i inne procedury]

Gdy skarga dotyczy sprawy, która nie podlega rozpatrzeniu według przepisów kodeksu (art. 3 § 1 i 2) albo nie należy do właściwości organów administracji publicznej, przepisy art. 233-239 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem, że w miejsce pozostałych przepisów kodeksu stosuje się przepisy postępowania właściwego dla danej sprawy.

1.2. Właściwość organów w postępowaniu skargowo-wnioskowym (1)

- **Art. 228. [Właściwość przy wnoszeniu skargi]**

Skargi składa się do organów właściwych do ich rozpatrzenia.

- **Ważne!** Do ustalenia właściwości organów należy stosować przepisy prawa materialnego. W przypadku organizacji społecznych będą to przepisy regulujące ich byt prawny, działalność, wykonywanie zleconych zadań administracyjnych, a także przepisy statutowe.
- **Zasada ogólna dotycząca właściwości:** właściwym do rozpatrzenia skargi na wykonywanie zadań lub na działalność organu rządowego lub jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego jest właściwy organ nadzoru lub organ nadrzędny w strukturze organizacyjnej.

1.2. Właściwość organów w postępowaniu skargowo-wnioskowym (2)

Art. 229. [Pomocnicze określenie właściwości organów]

Jeżeli przepisy szczególne nie określają innych organów właściwych do rozpatrywania skarg, jest organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej zadań lub działalności:

- 1) rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa - wojewoda, a w zakresie spraw finansowych - regionalna izba obrachunkowa;
- 2) organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego oraz kierowników powiatowych służb, inspekcji, straży i innych jednostek organizacyjnych w sprawach należących do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej - wojewoda lub organ wyższego stopnia;
- 3) wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) i kierowników gminnych jednostek organizacyjnych, z wyjątkiem spraw określonych w pkt 2 - rada gminy;
- 4) zarządu powiatu oraz starosty, a także kierowników powiatowych służb, inspekcji, straży i innych jednostek organizacyjnych, z wyjątkiem spraw określonych w pkt 2 - rada powiatu;
- 5) zarządu i marszałka województwa, z wyjątkiem spraw określonych w pkt 2 - sejmik województwa;
- 6) wojewody w sprawach podlegających rozpatrzeniu według kodeksu - właściwy minister, a w innych sprawach - Prezes Rady Ministrów;
- 7) innego organu administracji rządowej, organu przedsiębiorstwa państwowego lub innej państwowej jednostki organizacyjnej - organ wyższego stopnia lub sprawujący bezpośredni nadzór;
- 8) ministra - Prezes Rady Ministrów;
- 8a) konsula - minister właściwy do spraw zagranicznych;
- 9) organu centralnego i jego kierownika - organ, któremu podlega.

1.2. Właściwość organów w postępowaniu skargowo-wnioskowym (3)

Art. 230. [Właściwość do rozpatrywania skarg na organizacje społeczne]

Do rozpatrzenia skargi dotyczącej zadań i działalności organizacji społecznej właściwy jest organ bezpośrednio wyższego stopnia tej organizacji, a w stosunku do organu naczelnego organizacji - Prezes Rady Ministrów lub właściwi ministrowie sprawujący nadzór nad działalnością tej organizacji.

Art. 231. [Obowiązek przekazania skargi właściwemu organowi]

§ 1. Jeżeli organ, który otrzymał skargę, nie jest właściwy do jej rozpatrzenia, obowiązany jest niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie siedmiu dni, przekazać ją właściwemu organowi, zawiadamiając równocześnie o tym skarżącego, albo wskazać mu właściwy organ.

§ 2. Informacje, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2016/679, w zakresie danych przetwarzanych przez organ przekazujący skargę, dołącza się do zawiadomienia o przekazaniu skargi.

Art. 232. [Przekazanie skargi organowi niższego stopnia]

§ 1. Organ właściwy do rozpatrzenia skargi może ją przekazać do załatwienia organowi niższego stopnia, o ile skarga nie zawiera zarzutów dotyczących działalności tego organu.

§ 2. Skargę na pracownika można przekazać do załatwienia również jego przełożonemu służbowemu, z obowiązkiem zawiadomienia organu właściwego do rozpatrzenia skargi o sposobie jej załatwienia.

§ 3. O przekazaniu skargi zawiadamia się równocześnie skarżącego.

1.2. Skarżący/Wnioskodawca

- Zgodnie z **art. 221 § 1 k.p.a.** uprawnionym do wniesienia skargi/ wniosku jest **KAŻDY**,
- Warto też wskazać, że zgodnie z **art. 63 Konstytucji RP** każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Tryb rozpatrywania petycji, wniosków i skarg określa ustawa.
- **Legitymacja do wniesienia skargi/wniosku nie można być uzależniona od posiadania interesu prawnego, zdolności do czynności prawnych, polskiego obywatelstwa. Uprawnionym może być każdy człowiek, który ma faktyczną możliwość wyrażenia i wniesienia w wymaganej formie skargi/wniosku.**

1.2. Podmioty pośredniczące (1)

Art. 237. Posłowie na Sejm, senatorowie i radni

§ 2. Posłowie na Sejm, senatorowie i radni, którzy wnieśli skargę we własnym imieniu albo przekazali do załatwienia skargę innej osoby, powinni być zawiadomieni o sposobie załatwienia skargi, a gdy jej załatwienie wymaga zebrania dowodów, informacji lub wyjaśnień - także o stanie rozpatrzenia skargi, najpóźniej w terminie czternastu dni od dnia jej wniesienia albo przekazania.

1.2. Podmioty pośredniczące (2)

Art. 248. [Rozpoznanie skarg i wniosków przekazanych przez redakcje prasowe, radiowe i telewizyjne]

§ 1. Skargi i wnioski przekazane przez **redakcje prasowe, radiowe i telewizyjne** do organów właściwych w myśl art. 228-230 i 242 podlegają rozpatrzeniu i załatwieniu w trybie określonym w przepisach rozdziałów 2 i 3 niniejszego działu.

§ 2. Właściwy organ zawiadamia w przepisany terminie o sposobie załatwienia skargi lub wniosku albo o ich przekazaniu innemu organowi w celu załatwienia również redakcję, jeżeli zażądała takiego zawiadomienia.

1.2. Podmioty pośredniczące (3)

Art. 249. [Skargi i wnioski przekazane przez organizacje społeczne]

Przepis art. 248 stosuje się odpowiednio do skarg i wniosków przekazanych przez organizacje społeczne do organów właściwych w myśl art. 228-230 oraz art. 242.

(...)

Art. 251. [Krytyka prasowa]

Przepisy art. 237 § 4 oraz art. 245 i 246 stosuje się odpowiednio do redakcji prasowej, która opublikowała i przesłała do właściwego organu administracji publicznej artykuł, notatkę lub inną wiadomość, w trybie przewidzianym w niniejszym rozdziale.

1.2. Forma skargi/wniosku

- Skargę/wniosek można wnieść na piśmie, telegrafem, za pomocą dalekopisu, ustnie do protokołu, pocztą elektroniczną;
- Wymagania formalne stawiane skardze/wnioskowi są minimalne. Wystarczy podanie danych o wnoszącym (imię, nazwisko, nazwa, adres) oraz wskazanie treści skargi/wniosku;
- **Skargi/wnioski niezawierające imienia i nazwiska (nazwy podmiotu) oraz adresu wnoszącego pozostawia się bez rozpoznania w aktach sprawy.**

1.2. Przyjmowanie skarg i wniosków (1)

Art. 253. [Organizacja przyjmowania skarg i wniosków]

§ 1. Organy państwowe, organy samorządu terytorialnego i inne organy samorządowe oraz organy organizacji społecznych obowiązane są przyjmować obywateli w sprawach skarg i wniosków w ustalonych przez siebie dniach i godzinach.

§ 2. Kierownicy organów wymienionych w § 1 lub wyznaczeni przez nich zastępcy obowiązani są przyjmować obywateli w sprawach skarg i wniosków co najmniej raz w tygodniu.

§ 3. Dni i godziny przyjęć powinny być dostosowane do potrzeb ludności, przy czym przynajmniej raz w tygodniu przyjęcia powinny się odbywać w ustalonym dniu po godzinach pracy.

§ 4. Informacja o dniach i godzinach przyjęć powinna być wywieszona na widocznym miejscu w siedzibie danej jednostki organizacyjnej oraz w podporządkowanych jej jednostkach organizacyjnych.

§ 5. Prezes Rady Ministrów lub właściwy minister oraz naczelny organ organizacji społecznej mogą ustalać sposób, dni i godziny przyjmowania obywateli w sprawach skarg i wniosków przez podporządkowane im organy i jednostki organizacyjne.

1.2. Przyjmowanie skarg i wniosków (2)

Art. 254. [Obowiązek rejestracji i przechowywania skarg i wniosków]

Skargi i wnioski składane i przekazywane do organów państwowych, organów samorządu terytorialnego i innych organów samorządowych i organów organizacji społecznych oraz związane z nimi pisma i inne **dokumenty rejestruje się i przechowuje w sposób ułatwiający kontrolę przebiegu i terminów załatwiania poszczególnych skarg i wniosków.**

Art. 256. [Wyłączenie pracownika]

Pracownik, który otrzymał skargę dotyczącą jego działalności, obowiązany jest przekazać ją niezwłocznie swojemu przełożonemu służbowemu.

1.2. Badanie wstępne skargi/wniosku

- **Postępowanie w sprawie skarg/wniosków nigdy nie jest wszczynane z urzędu;**
- Badanie skargi/wniosku pod względem formalnym sprowadza się do ustalenia, czy zawierają one dane o osobie ją składającej, tak by możliwy był dalszy kontakt z tą osobą w toku postępowania,
- Badanie treści skargi/wniosku odbywa się po wszczęciu postępowania,
- Organ administracji publicznej może wymagać od składającego złożenia dodatkowych wyjaśnień/uzupełnienia skargi/wniosku w celu dokładniejszego ustalenia jej przedmiotu.

1.2. Odrzucenie skargi

Odrzucenie skargi następuje, wtedy gdy:

- przedmiot skargi wykracza poza zakres spraw skargowych, czyli w ogóle nie dotyczy działania organów władzy publicznej lub zadań z zakresu administracji publicznej zleconych organizacjom społecznym,
- skarga nie jest wyrazem woli skarżącego, bo nie ma on zdolności do jej wyrażenia i popierania,
- z treści skargi nie wynika istnienie jakiegokolwiek interesu skarżącego,
- W tej samej sprawie toczy się już postępowanie skargowe.

Uwaga! Stwierdzenie jednej z powyżej wymienionych okoliczności skutkuje zakończeniem postępowania skargowego bez podejmowania dalszych czynności. Należy o tym fakcie zawiadomić skarżącego.

1.2. Termin rozpatrzenia skargi/wniosku (1)

A. **Termin rozpoznania skargi:**

◦ Art. 237. [Sposób i termin załatwiania skargi]

§ 1. Organ właściwy do załatwienia skargi powinien załatwić skargę bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca.

§ 2. Posłowie na Sejm, senatorowie i radni, którzy wnieśli skargę we własnym imieniu albo przekazali do załatwienia skargę innej osoby, powinni być zawiadomieni o sposobie załatwienia skargi, a gdy jej załatwienie wymaga zebrania dowodów, informacji lub wyjaśnień - także o stanie rozpatrzenia skargi, najpóźniej w terminie czternastu dni od dnia jej wniesienia albo przekazania.

§ 3. O sposobie załatwienia skargi zawiadamia się skarżącego.

§ 4. W razie niez załatwienia skargi w terminie określonym w § 1 stosuje się przepisy art. 36-38.

1.2. Termin rozpatrzenia skargi/wniosku (2)

B. Termin rozpoznania wniosku:

Art. 244. [Termin i sposób załatwiania wniosku]

§ 1. W sprawie terminu załatwiania wniosków stosuje się przepis art. 237 § 1.

§ 2. O sposobie załatwienia wniosku zawiadamia się równocześnie wnioskodawcę.

Art. 245. [Przedłużenie terminu załatwienia wniosku]

W razie niemożności załatwienia wniosku w terminie określonym w art. 244 właściwy organ obowiązany jest w tym terminie zawiadomić wnioskodawcę o czynnościach podjętych w celu rozpatrzenia wniosku oraz o przewidywanym terminie załatwienia wniosku.

Art. 246. [Skarga na sposób załatwienia wniosku]

§ 1. Wnioskodawcy niezadowolonemu ze sposobu załatwienia wniosku służy prawo wniesienia skargi w trybie określonym w rozdziale 2 niniejszego działu.

§ 2. Wnioskodawcy służy prawo wniesienia skargi w przypadku niezakończoności wniosku w terminie określonym w art. 244 albo wskazanym w zawiadomieniu (art. 245).

1.2. Rozpoznanie skargi/wniosku

- W stadium rozpoznania i załatwienia skargi/wniosku organ musi ustosunkować się do zagadnienia załatwienia skargi/wniosku oraz kwestii załatwienia sprawy, będącej przedmiotem skargi/wniosku;
- załatwienie skargi/wniosku następuje w postępowaniu skargowym/wnioskowym;
- **załatwienie sprawy, będącej przedmiotem skargi/wniosku, może przybierać różną postać, np.** organ, rozpatrujący skargę lub wniosek, może, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, wydać polecenie lub podjąć inne stosowne środki, w celu usunięcia stwierdzonych uchybień oraz przyczyn ich powstawania,
- załatwienie skargi/wniosku pod względem proceduralnym następuje przez przygotowanie danych o rozstrzygnięciach, które powinny być zamieszczone w zawiadomieniu jako uwidocznienie wyniku postępowania.

1.2. Zawiadomienie zainteresowanych (1)

Art. 238. [Zawiadomienie o załatwieniu skargi]

§1. Zawiadomienie o sposobie załatwienia skargi powinno zawierać: oznaczenie organu, od którego pochodzi, wskazanie, w jaki sposób skarga została załatwiona, oraz podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego osoby upoważnionej do załatwienia skargi. Zawiadomienie o odmownym załatwieniu skargi powinno zawierać ponadto uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o treści art. 239.

§2. W zawiadomieniu, o którym mowa w § 1, w jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego można pominąć imię i nazwisko osoby upoważnionej do załatwienia skargi.

1.2. Zawiadomienie zainteresowanych (2)

- Organ ma obowiązek wysłać zawiadomienie do osoby, która złożyła skargę/wniosek;
- **Zawiadomienie nie jest aktem administracyjnym ani orzeczeniem sądowym!**
- Zawiadomienie stanowi dokument urzędowy, stwierdzający określony stan faktyczny lub prawny, sporządzony w wyniku czynności faktycznych lub prawnych, najczęściej wewnętrznych, przeprowadzonych przez organ państwowy/społeczny na skutek skargi/wniosku;
- **O załatwieniu skargi/wniosku należy zawiadomić również podmioty pośredniczące w ich wniesieniu:**
 - ✓ **obligatoryjnie:** posła na Sejm, senatora lub radnego, organ, który przekazał skargę na pracownika do rozpatrzenia jego przełożonemu,
 - ✓ **na żądanie:** redakcję środków masowej informacji lub organizację społeczną, organ, który przekazał skargę/wniosek do rozpatrzenia.

1.2. II instancja w postępowaniu skargowo-wnioskowym?

Postępowanie skargowo-wnioskowe jest jednoinstancyjne! Podmiot niezadowolony z załatwienia skargi/wniosku może wnieść skargę. W nowej skardze należy wskazać nowe okoliczności. Jeżeli ich nie ma, właściwy organ w aktach sprawy zamieszcza adnotację o podtrzymaniu swojego stanowiska, o czym nie musi zawiadomić skarżącego.

1.2. Nadzór i kontrola w sprawach rozpatrywania skarg i wniosków

Art. 257. [Organy nadzoru zwierzchniego]

Zwierzchni nadzór nad przyjmowaniem i załatwianiem skarg i wniosków składanych do sądów sprawuje Krajowa Rada Sądownictwa, a do innych organów i jednostek organizacyjnych - Prezes Rady Ministrów.

Art. 258. [Organy nadzoru i kontroli]

§ 1. Nadzór i kontrolę nad przyjmowaniem i załatwianiem skarg i wniosków sprawują:

- 1) ministrowie - gdy chodzi o skargi załatwiane przez ministerstwa i inne jednostki organizacyjne bezpośrednio podległe ministrowi;
- 2) właściwi rzeczowo ministrowie we współdziałaniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej - gdy chodzi o skargi załatwiane przez organy administracji rządowej;
- 3) terenowe organy administracji rządowej - gdy chodzi o skargi załatwiane przez jednostki organizacyjne nadzorowane przez te organy;
- 4) organy wyższego stopnia oraz właściwe organy naczelne - gdy chodzi o skargi załatwiane przez pozostałe organy państwowe i organy państwowych jednostek organizacyjnych;
- 5) Prezes Rady Ministrów i wojewodowie - gdy chodzi o skargi załatwiane przez organy jednostek samorządu terytorialnego oraz samorządowe jednostki organizacyjne.

§ 2. Nadzór i kontrolę nad przyjmowaniem i załatwianiem skarg i wniosków w organach organizacji społecznych sprawują statutowe organy nadzorcze tych organizacji oraz organy wyższego stopnia, zaś w organach naczelnych tych organizacji - organ administracji rządowej sprawujący nadzór nad działalnością danej organizacji.

Art. 259. [Okresowe oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków]

§ 1. Organy, o których mowa w art. 258, dokonują okresowo, nie rzadziej niż raz na dwa lata, ocen przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków przez organy i jednostki organizacyjne poddane ich nadzorowi. (...)

§ 3. W wyniku przeprowadzonych kontroli oraz ocen organy wymienione w § 1 dążą do usunięcia przyczyn skarg oraz do pełnego wykorzystania wniosków w celu polepszenia działalności poszczególnych organów i innych państwowych jednostek organizacyjnych.

POSTĘPOWANIE PRZED WOJEWÓDZKIM SĄDEM ADMINISTRACYJNYM (CZ. 2)

Spis treści do części 2

- I. Wszczęcie ogólnego postępowania sadowoadministracyjnego,
- II. Legitymacja do złożenia skargi,
- III. Przesłanki dopuszczalności skargi do WSA,
- IV. Wymagania formalne wniesienia skargi do WSA,
- V. Moc skargi do WSA,
- VI. Granice rozporządzalności prawem skargi przez skarżącego,
- VII. Postępowanie wstępne,
- VIII. Postępowanie mediacyjne,
- IX. Samokontrola organu wykonującego administrację publiczną,
- X. Postępowanie rozpoznawcze,
- XI. Zawieszenie i umorzenie postępowania sadowoadministracyjnego,
- XII. Orzeczenia WSA.

POWTÓRZENIE: Pojęcie postępowania sądowoadministracyjnego

Postępowanie sądowoadministracyjne to regulowany przez prawo procesowe ciąg czynności procesowych sądu administracyjnego i innych podmiotów tego postępowania podjętych w celu rozstrzygnięcia sporu o zgodność z prawem działania bądź zaniechania działania przez organ wykonujący administrację publiczną.

(więcej: konspekt zajęć z 10.10.2021 r.)

I. Wszczęcie ogólnego postępowania sądowoadministracyjnego

- Wszczęcie ogólnego postępowania administracyjnego opiera się na **zasadzie skargowości, ponieważ postępowanie to może być wszczęte na podstawie skargi złożonej przez legitymowany podmiot,**
- **Ciekawostka!** Zasadę skargowości wprost wyrażała ustawa o NSA z 1995 r., stanowiąc w art. 33 ust. 1, że: *Sąd wszczyna postępowanie na podstawie skargi wniesionej przez uprawniony podmiot.* Takiej zasady *expressis verbis* nie ustanawia Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

II. Legitymacja do złożenia skargi (1)

Podstawa normatywna:

Art. 50. [Legitymacja do wniesienia skargi]

§ 1. Uprawnionym do wniesienia skargi jest każdy, kto ma w tym interes prawny, prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka oraz organizacja społeczna w zakresie jej statutowej działalności, w sprawach dotyczących interesów prawnych innych osób, jeżeli brała udział w postępowaniu administracyjnym.

§ 2. Uprawnionym do wniesienia skargi jest również inny podmiot, któremu ustawy przyznają prawo do wniesienia skargi.

II. Legitymacja do złożenia skargi (2)

Konstrukcja legitymacji do wniesienia skargi nie jest jednolita co do przesłanek materialnych (dotyczy to zarówno rozwiązań w p.p.s.a., jak i w ustawach szczególnych).

Klasyfikację w tym zakresie można oprzeć na rodzaju chronionego interesu i wyróżnić legitymację do złożenia skargi opartą na:

- 1. Ochronie interesu prawnego (indywidualnego),**
- 2. Ochronie interesu publicznego,**
- 3. Ochronie interesu społecznego, oraz wskazać**
- 4. Konstrukcję legitymacji do złożenia skargi, która nie jest oparta na ochronie żadnego z, wywiedzionych w przepisach prawa, interesów indywidualnych, publicznych, społecznych.**

II. Legitymacja do złożenia skargi (3)

1. Legitymacja do złożenia skargi oparta na ochronie interesu prawnego:

Interes prawny skarżącego w rozumieniu art. 50 § 1 p.p.s.a. może być oparty nie tylko na przepisach prawa materialnego, ale może wynikać również z przepisów prawa procesowego. Adresat decyzji administracyjnej, niezależnie od tego, czy decyzja ta dotyczy jego interesu opartego na przepisach prawa materialnego, czy też wyłącznie takiego, który wynika, na przykład z faktu błędnego uznania go przez organ prowadzący postępowanie za stronę postępowania, ma interes prawny w zakwestionowaniu tej decyzji w drodze skargi do sądu administracyjnego.

(vide: wyrok NSA z dnia 24 listopada 2020 r., I OSK 1278/20, LEX nr 3092966)

Na konstrukcji ochrony interesu prawnego oparta jest legitymacja wspólnot samorządowych do zaskarżania rozstrzygnięć nadzorczych (vide: art. 98 ustawy o samorządzie gminnym, art. 86 ustawy o samorządzie województwa, art. 85 ustawy o samorządzie powiatowym, które zostały przytoczone w pkt IV tej prezentacji – wymagania formalne wniesienia skargi do WSA – termin do wniesienia skargi).

II. Legitymacja do złożenia skargi (4)

1. Legitymacja do złożenia skargi oparta na ochronie interesu prawnego:

KONTROWERSJE W SPRAWIE ZŁOŻENIA SKARGI PRZEZ WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWE, gdy decyzję w I instancji wydał organ wspólnoty samorządowej (wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, marszałek województwa).

Aktualne orzecznictwo NSA:

Powiat nie ma legitymacji procesowej strony w sprawie o ustalenie odszkodowania od powiatu za nieruchomość przejętą pod drogę publiczną, która stała się własnością powiatu, jeżeli decyzję wydaje starosta na podstawie art. 12 ust. 4a w związku z art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 687 ze zm.) oraz art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1445).

(vide: Uchwała NSA 7 sędziów NSA z dnia 16 lutego 2016 r., I OPS 2/15, LEX nr 1976314)

II. Legitymacja do złożenia skargi (5)

2. Legitymacja do złożenia skargi oparta na ochronie interesu publicznego:

Opierając się na ochronie interesu publicznego, legitymację do złożenia skargi do sądu administracyjnego ma:

- **Prokurator** – wnosi skargę ze względu na potrzebę ochrony obiektywnego porządku prawnego, z tego względu w skardze powinien wywieść naruszenie prawa (art. 57 § 1 pkt 3 p.p.s.a.);
- **Organ nadzoru, np.:** art. 82c. Ustawy o samorządzie województwa 1. Po upływie terminu wskazanego w art. 82 ust. 1, organ nadzoru nie może we własnym zakresie stwierdzić nieważności uchwały organu samorządu województwa. **W tym przypadku organ nadzoru może zaskarżyć uchwałę do sądu administracyjnego.** 2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, wydanie postanowienia o wstrzymaniu wykonania uchwały należy do sądu.
- **Starosta, np.:** art. 462 ust. 8 Prawa wodnego: Po upływie terminu wskazanego w ust. 4, starosta nie może we własnym zakresie stwierdzić nieważności uchwały organu spółki wodnej. W tym przypadku starosta może zaskarżyć uchwałę podjętą w zakresie działalności, o której mowa w art. 441 ust. 1 i 3, do sądu administracyjnego.

II. Legitymacja do złożenia skargi (6)

2. Legitymacja do złożenia skargi oparta na ochronie interesu publicznego:

Opierając się na ochronie interesu publicznego, legitymację do złożenia skargi do sądu administracyjnego ma:

- **Organ nadzoru nad samorządem zawodowym, np.:** art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa: Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa może zaskarżyć, w terminie 30 dni od dnia otrzymania, uchwały organów okręgowych izb do właściwych organów Krajowych Izb, a uchwały organów Krajowych Izb do sądu administracyjnego;
- **Art. 254 Prawa własności przemysłowej:** Na prawomocne orzeczenie Urzędu Patentowego, kończące postępowanie w sprawie, a rażąco naruszające prawo, **Prezes Urzędu Patentowego, Prokurator Generalny Rzeczypospolitej Polskiej oraz Rzecznik Praw Obywatelskich** mogą wnieść skargę do sądu administracyjnego w terminie 6 miesięcy od dnia doręczenia stronie orzeczenia.

II. Legitymacja do złożenia skargi (7)

3. Legitymacja do złożenia skargi oparta na ochronie interesu społecznego:

Opierając się na ochronie interesu społecznego, legitymację do złożenia skargi do sądu administracyjnego ma:

- **Organizacja społeczna – art. 50 § 1 p.p.s.a.** Uprawnionym do wniesienia skargi jest (...) organizacja społeczna w zakresie jej statutowej działalności, w sprawach dotyczących interesów prawnych innych osób, jeżeli brała udział w postępowaniu administracyjnym.
- **Organizacja ekologiczna – art. 40 ust. 3 ustawy o o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** Organizacji ekologicznej służy skarga do sądu administracyjnego od decyzji wydanej w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji, także w przypadku, gdy nie brała ona udziału w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.

II. Legitymacja do złożenia skargi (8)

3. Legitymacja do złożenia skargi oparta na ochronie interesu społecznego:

Opierając się na ochronie interesu społecznego, legitymację do złożenia skargi do sądu administracyjnego ma:

- **Inicjator referendum lokalnego – art. 20 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym:** Na uchwałę organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego odrzucającą wniosek mieszkańców w sprawie przeprowadzenia referendum, a także na niedotrzymanie przez ten organ terminu określonego w art. 18, inicjatorowi referendum służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały lub upływu terminu do jej podjęcia oraz art. 26 ust. 1 wskazanej w tym ustępie ustawy: Na postanowienie komisarza wyborczego odrzucające wniosek o przeprowadzenie referendum, o którym mowa w art. 22, a także w przypadku niedotrzymania przez komisarza terminu określonego w art. 24, inicjatorowi referendum służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia;
- **Redaktor naczelny – np. art. 4 ust. 4 Prawa prasowego:** Odmowę, o której mowa w ust. 3 (**W przypadku odmowy udzielenia informacji, na żądanie redaktora naczelnego, odmowę doręcza się zainteresowanej redakcji w formie pisemnej, w terminie trzech dni; odmowa powinna zawierać oznaczenie organu, jednostki organizacyjnej lub osoby, od której pochodzi, datę jej udzielenia, redakcję, której dotyczy, oznaczenie informacji będącej jej przedmiotem oraz powody odmowy.**), lub niezachowanie wymogów określonych w tym przepisie, można zaskarżyć do sądu administracyjnego w terminie 30 dni; w postępowaniu przed sądem stosuje się odpowiednio przepisy o zaskarżaniu do sądu decyzji administracyjnych.

II. Legitymacja do złożenia skargi (9)

4. Legitymacja do złożenia skargi, której konstrukcja nie opiera się na ochronie interesu prawnego, publicznego, społecznego

Takie rozwiązanie przyjmuje ustawa z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Zgodnie z art. 2 tej ustawy: 1. Każdemu przysługuje, z zastrzeżeniem art. 5, prawo dostępu do informacji publicznej, zwane dalej "prawem do informacji publicznej". 2. **Od osoby wykonującej prawo do informacji publicznej nie wolno żądać wykazania interesu prawnego lub faktycznego.**

III. Przesłanki dopuszczalności skargi do WSA

Do przesłanek dopuszczalność skargi do WSA należy:

- a. właściwość sądu administracyjnego,
- b. konstrukcja legitymacji do złożenia skargi (omówiona w pkt II tej prezentacji),
- c. wyczerpanie obrony na drodze administracyjnej,
- d. pierwszeństwo obrony na drodze administracyjnej.

III. Właściwość sądu administracyjnego (1)

Art. 3. [Zakres właściwości sądów administracyjnych]

- § 1. Sądy administracyjne sprawują kontrolę działalności administracji publicznej i stosują środki określone w ustawie.
- § 2. Kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg na:
- 1) decyzje administracyjne;
 - 2) postanowienia wydane w postępowaniu administracyjnym, na które służy zażalenie albo kończące postępowanie, a także na postanowienia rozstrzygające sprawę co do istoty,
 - 3) postanowienia wydane w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, na które przysługuje zażalenie;
 - 4) inne niż określone w pkt 1-3 akty lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa, z wyłączeniem aktów lub czynności podjętych w ramach postępowania administracyjnego określonego w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 oraz z 2019 r. poz. 60, 730, 1133 i 2196), postępowań określonych w działach IV, V i VI ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.), postępowań, o których mowa w dziale V w rozdziale 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 768, 730, 1520, 1556 i 2200), oraz postępowań, do których mają zastosowanie przepisy powołanych ustaw;
 - 4a) pisemne interpretacje przepisów prawa podatkowego wydawane w indywidualnych sprawach, opinie zabezpieczające i odmowy wydania opinii zabezpieczających;

III. Właściwość sądu administracyjnego (2)

Art. 3. [Zakres właściwości sądów administracyjnych]

§ 2. Kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg na:

- 5) akty prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego i terenowych organów administracji rządowej;
- 6) akty organów jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, inne niż określone w pkt 5, podejmowane w sprawach z zakresu administracji publicznej;
- 7) akty nadzoru nad działalnością organów jednostek samorządu terytorialnego;
- 8) bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania w przypadkach określonych w pkt 1-4 lub przewlekłe prowadzenie postępowania w przypadku określonym w pkt 4a;
- 9) bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawach dotyczących innych niż określone w pkt 1-3 aktów lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczących uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa podjętych w ramach postępowania administracyjnego określonego w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego oraz postępowań określonych w działach IV, V i VI ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa oraz postępowań, do których mają zastosowanie przepisy powołanych ustaw.

§ 2a. Sądy administracyjne orzekają także w sprawach sprzeciwów od decyzji wydanych na podstawie art. 138 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

§ 3. Sądy administracyjne orzekają także w sprawach, w których przepisy ustaw szczególnych przewidują sądową kontrolę, i stosują środki określone w tych przepisach.

III. Właściwość sądu administracyjnego (3)

Art. 4. [Zakres właściwości sądów administracyjnych]

Sądy administracyjne rozstrzygają spory o właściwość między organami jednostek samorządu terytorialnego i między samorządowymi kolegiami odwoławczymi, o ile odrębna ustawa nie stanowi inaczej, oraz spory kompetencyjne między organami tych jednostek a organami administracji rządowej.

Art. 5. [Wylączenia spod właściwości sądów administracyjnych]

Sądy administracyjne nie są właściwe w sprawach:

- 1) wynikających z nadrzędności i podległości organizacyjnej w stosunkach między organami administracji publicznej;
- 2) wynikających z podległości służbowej między przełożonymi i podwładnymi;
- 3) odmowy mianowania na stanowiska lub powołania do pełnienia funkcji w organach administracji publicznej, chyba że obowiązek mianowania lub powołania wynika z przepisów prawa;
- 4) wiz wydawanych przez ministra właściwego do spraw zagranicznych lub konsulów, z wyjątkiem wiz:
 - a) o których mowa w art. 2 pkt 2-5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2009, str. 1, z późn. zm.),
 - b) wydawanych cudzoziemcowi będącemu członkiem rodziny obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 293);
- 5) zezwoleń na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego wydawanych przez konsulów.

III. Wyczerpanie obrony na drodze administracyjnej (1)

Art. 52. [Obowiązek wyczerpania środków zaskarżenia]

§ 1. Skargę można wnieść po wyczerpaniu środków zaskarżenia, jeżeli służyły one skarżącemu w postępowaniu przed organem właściwym w sprawie, chyba że **skargę wnosi prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka.**

§ 2. Przez wyczerpanie środków zaskarżenia należy rozumieć sytuację, w której stronie nie przysługuje żaden środek zaskarżenia, taki jak zażalenie, odwołanie lub ponaglenie, przewidziany w ustawie.

§ 3. Jeżeli stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa. Prawo do wniesienia skargi bez zwrócenia się do organu, który wydał decyzję, z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy nie przysługuje stronie, gdy organem, który wydał decyzję, jest minister właściwy do spraw zagranicznych w zakresie spraw uregulowanych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35, 2023, 2320 i 2369) albo konsul.

§ 4. (uchylony).

Nadto, należy pamiętać o art. 53 § 1 2b p.p.s.a.: Skargę na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania można wnieść w każdym czasie po wniesieniu ponaglenia do właściwego organu.

III. Wyczerpanie obrony na drodze administracyjnej (2)

Konstrukcja przesłanki wyczerpania obrony na drodze administracyjnej nie jest jednolita. Należy wyróżnić dwie sytuacje:

1. gdy przepisy prawa procesowego regulują środki zaskarżenia od decyzji, postanowienia, bezczynności, przewlekłości w postępowaniu. **Wówczas konieczne jest wyczerpanie obrony na drodze administracyjnej;**
2. gdy przepisy prawa procesowego nie przyznają prawa do zaskarżenia w postępowaniu administracyjnym (np. postanowienia wydane w stadium wstępnym postępowania odwoławczego – art. 134 k.p.a.). **Wówczas skarga do sądu administracyjnego służy bez konieczności podjęcia obrony przed organem wykonującym administrację publiczną.**

Nadto, należy pamiętać o normie art. 52 § 3 zd. 1 p.p.s.a.: **Jeżeli stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa.**

III. Pierwszeństwo obrony na drodze administracyjnej (1)

- P.p.s.a. nie przyjmuje rozwiązań o niedopuszczalności skargi do sądu administracyjnego z powodu tego, że toczy się postępowanie w celu uchylenia, zmiany lub stwierdzenia nieważności aktu albo innej czynności, ale:

Art. 56. [Zakaz dwutorowości postępowania]

W razie wniesienia skargi do sądu po wszczęciu postępowania administracyjnego w celu zmiany, uchylenia, stwierdzenia nieważności aktu lub wznowienia postępowania, postępowanie sądowe podlega zawieszeniu.

- **Weryfikacja na drodze administracyjnej ma pierwszeństwo, jeśli postępowanie administracyjne zostało wszczęte przed złożeniem skargi. Jeżeli jednak jako pierwsze zostało wszczęte postępowanie sądowoadministracyjne, ma ono pierwszeństwo (wynika to z regulacji granic dopuszczalności samokontroli organu administracji publicznej – art. 54 § 3 p.p.s.a)**

III. Pierwszeństwo obrony na drodze administracyjnej (2)

- Po zakończeniu postępowania sądownoadministracyjnego dopuszczalność wszczęcia nadzwyczajnego trybu postępowania administracyjnego wyznacza moc prawomocnego wyroku sądu administracyjnego, co wyłącza postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej. Postępowanie w sprawie wznowienia postępowania jest dopuszczalne na podstawie przesłanek, które ujawniły się po prawomocnym wyroku sądu. Dopuszczalne jest również uchylene, zmiana decyzji prawidłowej lub dotkniętej wadliwością niekwalifikowaną z uwagi na oparcie tego trybu na kryterium celowości zmiany rozstrzygnięcia.
- **Strona skarżąca w razie równoczesnego uruchomienia trybu nadzwyczajnego oraz postępowania sądownoadministracyjnego będzie mogła wybrać drogi weryfikacji poprzez cofnięcie skargi lub żądanie umorzenia nadzwyczajnego trybu postępowania ze względu na złożenie skargi do sądu administracyjnego.**

IV. Wymagania formalne wniesienia skargi do WSA

Do wymagań formalnych skargi do sądu administracyjnego zalicza się:

- a. wymagania dotyczące treści i formy skargi,
- b. tryb i termin wnoszenia skargi,
- c. uiszczenie wpisu od skargi.

IV. Wymagania dotyczące treści i formy skargi (1)

A. Treść skargi:

Art. 57. [Elementy składowe skargi]

§ 1. Skarga powinna czynić zadość wymaganiom pisma w postępowaniu sądowym, a ponadto zawierać:

- 1) wskazanie zaskarżonej decyzji, postanowienia, innego aktu lub czynności;
- 2) oznaczenie organu, którego działania, bezczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania skarga dotyczy;
- 3) określenie naruszenia prawa lub interesu prawnego;
- 4) (uchylony).

§ 2. W przypadku, o którym mowa w art. 51, skargi mogą być wniesione w jednym piśmie **(Kilku uprawnionych do wniesienia skargi może w jednej sprawie występować w roli skarżących, jeżeli ich skargi dotyczą tej samej decyzji, postanowienia, innego aktu lub czynności albo bezczynności organu lub przewlekłego prowadzenia postępowania).**

§ 3. Jeżeli w jednym piśmie zaskarżono więcej niż jeden akt lub czynność albo bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania, przewodniczący zarządza rozdzielenie tych skarg.

Art. 57a. [Skarga na interpretację przepisów prawa podatkowego, opinię zabezpieczającą i na odmowę wydania opinii zabezpieczającej]

Skarga na pisemną interpretację przepisów prawa podatkowego wydaną w indywidualnej sprawie, opinię zabezpieczającą i odmowę wydania opinii zabezpieczającej może być oparta wyłącznie na zarzucie naruszenia przepisów postępowania, dopuszczeniu się błędu wykładni lub niewłaściwej oceny co do zastosowania przepisu prawa materialnego. Sąd administracyjny jest związany zarzutami skargi oraz powołaną podstawą prawną.

IV. Wymagania dotyczące treści i formy skargi (2)

A. Treść skargi:

Zwrot, iż „skarga powinna czynić zadość wymaganiom pisma w postępowaniu sądowym” oznacza, że powinna ona spełniać wymogi określone w art. 46 p.p.s.a – elementy składowe pisma strony.

Art. 46. [Elementy składowe pisma strony]

§ 1. Każde pismo strony powinno zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników;
- 2) oznaczenie rodzaju pisma;
- 3) osnovę wniosku lub oświadczenia;
- 4) podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika;
- 5) wymienienie załączników.

§ 2. Pismo strony powinno ponadto zawierać w przypadku:

1) gdy jest pierwszym pismem w sprawie:

- a) oznaczenie miejsca zamieszkania, a w razie jego braku - adresu do doręczeń, lub siedziby i adresów stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników,
- b) numer PESEL strony wnoszącej pismo, będącej osobą fizyczną, oraz numer PESEL jej przedstawiciela ustawowego, jeżeli są obowiązani do jego posiadania albo posiadają go, nie mając takiego obowiązku, lub
- c) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku jego braku - numer identyfikacyjny REGON albo numer w innym właściwym rejestrze lub ewidencji, albo numer identyfikacji podatkowej strony wnoszącej pismo, niebędącej osobą fizyczną, która nie ma obowiązku wpisu we właściwym rejestrze lub ewidencji, jeżeli jest ona obowiązana do jego posiadania,

d) oznaczenie przedmiotu sprawy;

2) dalszych pism procesowych - sygnaturę akt.

IV. Wymagania dotyczące treści i formy skargi (2)

A. Treść skargi:

Art. 46 § 2a. W przypadku gdy pismo strony jest wnoszone w formie dokumentu elektronicznego, powinno ponadto zawierać adres elektroniczny oraz zostać podpisane przez stronę albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

§ 2b. Zasady podpisywania przewidziane w § 2a dotyczą także załączników wnoszonych w formie dokumentu elektronicznego.

§ 2c. Pismo wnoszone w innej formie niż forma dokumentu elektronicznego, zawierające żądanie doręczenia pism sądu za pomocą środków komunikacji elektronicznej, powinno zawierać oznaczenie adresu elektronicznego.

§ 2d. Jeżeli pismo, o którym mowa w § 2a, nie zawiera adresu elektronicznego, sąd przyjmuje, że właściwym jest adres elektroniczny, z którego nadano pismo wniesione w formie dokumentu elektronicznego, a gdy wniesiono je w innej formie i zawiera ono żądanie, o którym mowa w § 2c, doręczenie pism przez sąd następuje na adres wskazany zgodnie z § 2 pkt 1 lit. a, przy czym w pierwszym piśmie sąd poucza o warunku podania adresu elektronicznego w żądaniu doręczenia pism środkami komunikacji elektronicznej.

§ 3. Do pisma należy dołączyć pełnomocnictwo lub jego wierzytelny odpis, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który w danej sprawie nie złożył jeszcze tych dokumentów przed sądem.

§ 4. Za stronę, która nie może się podpisać, podpisuje pismo osoba przez nią upoważniona, z wymienieniem przyczyny, dla której strona sama się nie podpisała.

IV. Wymagania dotyczące treści i formy skargi (3)

B. Forma skargi:

Skarga jest pismem procesowym, więc może być złożona wyłącznie w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego.

Art. 54. § 1a. Skargę w formie dokumentu elektronicznego wnosi się do elektronicznej skrzynki podawczej tego organu. Przepis art. 49a stosuje się odpowiednio.

IV. Termin wniesienia skargi (1)

Art. 53. [Termin do wniesienia skargi]

§ 1. Skargę wnosi się w terminie **trzydziestu dni** od dnia doręczenia skarżącemu rozstrzygnięcia w sprawie albo aktu, o którym mowa w art. 3 § 2 pkt 4a.

§ 2. Jeżeli ustawa nie przewiduje środków zaskarżenia w sprawie będącej przedmiotem skargi, skargę na akty lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4, wnosi się w **terminie trzydziestu dni** od dnia, w którym skarżący dowiedział się o wydaniu aktu lub podjęciu innej czynności. Sąd, po wniesieniu skargi, może uznać, że uchybienie tego terminu nastąpiło bez winy skarżącego i rozpoznać skargę.

§ 2a. W przypadku innych aktów, jeżeli ustawa nie przewiduje środków zaskarżenia w sprawie będącej przedmiotem skargi i nie stanowi inaczej, skargę można wnieść w każdym czasie.

§ 2b. Skargę na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania można wnieść w każdym czasie po wniesieniu ponaglenia do właściwego organu.

§ 3. W sprawach wskazanych w § 1 i 2 **prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka mogą wnieść skargę w terminie sześciu miesięcy od dnia doręczenia stronie rozstrzygnięcia w sprawie indywidualnej**, a w pozostałych przypadkach w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie aktu lub podjęcia innej czynności uzasadniającej wniesienie skargi. Termin ten nie ma zastosowania w sprawach, o których mowa w § 2a.

§ 4. Termin, o którym mowa w § 1 i 2, uważa się za zachowany także wtedy, gdy przed jego upływem strona wniosła skargę wprost do sądu administracyjnego. W takim przypadku sąd ten niezwłocznie przesyła skargę odpowiednio do organu, który wydał zaskarżone rozstrzygnięcie, wydał akt lub podjął inną czynność, będącą przedmiotem skargi.

IV. Termin wniesienia skargi (2)

Termin do wniesienia skargi regulują również ustawy, które muszą zostać uwzględnione przy zachowaniu terminu, np.:

Art. 98 ustawy o samorządzie gminnym [Skarga na rozstrzygnięcie organu nadzorczego]

1. Rozstrzygnięcia organu nadzorczego dotyczące gminy, w tym rozstrzygnięcia, o których mowa w art. 96 ust. 2 i art. 97 ust. 1, a także stanowisko zajęte w trybie art. 89, podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem **w terminie 30 dni od dnia ich doręczenia.**
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do rozstrzygnięć dotyczących organów związków i porozumień międzygminnych.
3. Do złożenia skargi uprawniona jest gmina lub związek międzygminny, których interes prawny, uprawnienie albo kompetencja zostały naruszone. Podstawą do wniesienia skargi jest uchwała lub zarządzenie organu, który podjął uchwałę lub zarządzenie albo którego dotyczy rozstrzygnięcie nadzorcze.
- 3a. Do złożenia skargi na rozstrzygnięcie organu nadzorczego, dotyczące uchwały rady gminy, doręczone po upływie kadencji rady, uprawniona jest rada gminy następnej kadencji w terminie 30 dni od dnia wyboru przewodniczącego rady.
4. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy o zaskarżaniu do sądu administracyjnego decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej.
5. Rozstrzygnięcia nadzorcze stają się prawomocne z upływem terminu do wniesienia skargi bądź z datą oddalenia lub odrzucenia skargi przez sąd.

IV. Termin wniesienia skargi (3)

Termin do wniesienia skargi regulują również ustawy, które muszą zostać uwzględnione przy zachowaniu terminu, np.:

Art. 85 ustawy o samorządzie powiatowym [Skarga na rozstrzygnięcie organu nadzorczego]

1. Rozstrzygnięcia organu nadzorczego dotyczące powiatu, w tym rozstrzygnięcia, o których mowa w art. 83 ust. 2 i art. 84 ust. 1, a także stanowisko zajęte w trybie art. 77b, podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem, **w terminie 30 dni** od dnia ich doręczenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do rozstrzygnięć dotyczących organów związków i porozumień powiatów.

3. Do złożenia skargi uprawniony jest powiat lub związek powiatów, którego interes prawny, uprawnienie albo kompetencja zostały naruszone. Podstawą do wniesienia skargi jest uchwała organu, który podjął uchwałę lub którego dotyczy rozstrzygnięcie nadzorcze.

3a. Do złożenia skargi na rozstrzygnięcie organu nadzorczego, dotyczące uchwały rady powiatu, doręczone po upływie kadencji rady, uprawniona jest rada powiatu następnej kadencji w terminie 30 dni od dnia wyboru przewodniczącego rady.

4. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy o zaskarżaniu do sądu administracyjnego decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej.

5. Rozstrzygnięcia nadzorcze stają się prawomocne z upływem terminu do wniesienia skargi albo z dniem oddalenia lub odrzucenia skargi przez sąd.

IV. Termin wniesienia skargi (4)

Termin do wniesienia skargi regulują również ustawy, które muszą zostać uwzględnione przy zachowaniu terminu, np.:

Art. 86 ustawy o samorządzie województwa [Skarga na rozstrzygnięcie organu nadzorczego]

1. Rozstrzygnięcia organu nadzorczego dotyczące województwa, w tym rozstrzygnięcia, o których mowa w art. 84 ust. 2 i art. 85 ust. 1, a także stanowisko zajęte w trybie art. 80a, podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem **w terminie 30 dni** od dnia ich doręczenia.
2. Do złożenia skargi jest uprawnione województwo. Podstawą wniesienia skargi jest uchwała sejmiku województwa.
 - 2a. Do złożenia skargi na rozstrzygnięcie organu nadzorczego, dotyczące uchwały sejmiku województwa, doręczone po upływie kadencji sejmiku, uprawniony jest sejmik województwa następnej kadencji w terminie 30 dni od dnia wyboru przewodniczącego sejmiku.
3. Do złożenia skargi uprawnione jest województwo, którego interes prawny, uprawnienie albo kompetencja zostały naruszone. Podstawą do wniesienia skargi jest uchwała organu, który podjął uchwałę lub którego dotyczy rozstrzygnięcie nadzorcze.
4. Rozstrzygnięcia nadzorcze stają się prawomocne po upływie terminu przewidzianego na wniesienie skargi albo z dniem oddalenia skargi lub odrzucenia jej przez sąd.

IV. Termin wniesienia skargi (5)

- **Art. 83 p.p.s.a. [Sposób obliczania terminów]**

§ 1. Terminy oblicza się według przepisów **prawa cywilnego (vide: art. 111 k.c.)**, z zastrzeżeniem § 2.

§ 2. Jeżeli ostatni dzień terminu przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się następny dzień po dniu lub dniach wolnych od pracy.

- **Art. 111 Kodeksu cywilnego [Termin w dniach]**

§ 1. Termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia.

§ 2. Jeżeli początkiem terminu oznaczonego w dniach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu dnia, w którym to zdarzenie nastąpiło.

- **Uchybienie ustawowemu terminowi do złożenia skargi stanowi podstawę do odrzucenia skargi (art. 58 § 1 p.p.s.a.), pod warunkiem, że nie przywrócono terminu w trybie art. 86 i następane p.p.s.a.**

IV. Tryb pośredni wniesienia skargi (1)

Art. 54. [Pośredni tryb wniesienia skargi. Uprawnienia autokontrolne organu administracji]

§ 1. Skargę do sądu administracyjnego wnosi się za pośrednictwem organu, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania jest przedmiotem skargi.

§ 2. Organ, o którym mowa w § 1, przekazuje skargę sądowi wraz z kompletnymi i uporządkowanymi aktami sprawy i odpowiedzią na skargę, w postaci papierowej lub elektronicznej, w terminie trzydziestu dni od dnia jej otrzymania. Skargę wniesioną za pośrednictwem konsula oraz skargę na decyzję wydaną przez ministra właściwego do spraw zagranicznych w zakresie spraw uregulowanych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, minister właściwy do spraw zagranicznych przekazuje sądowi wraz z kompletnymi i uporządkowanymi aktami sprawy i odpowiedzią na skargę w terminie sześćdziesięciu dni od dnia jej otrzymania odpowiednio przez ministra właściwego do spraw zagranicznych albo konsula.

§ 3. Organ, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania zaskarżono, może w zakresie swojej właściwości uwzględnić skargę w całości w terminie trzydziestu dni od dnia jej otrzymania. W przypadku skargi na decyzję, uwzględniając skargę w całości, organ uchyla zaskarżoną decyzję i wydaje nową decyzję. Uwzględniając skargę, organ stwierdza jednocześnie, czy działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania miały miejsce bez podstawy prawnej albo z rażącym naruszeniem prawa. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio (UPRAWNIENIA AUTOKONTROLNE)

§ 4. W przypadku, o którym mowa w art. 33 § 1a, organ zawiadamia o przekazaniu skargi wraz z odpowiedzią na skargę przez obwieszczenie w siedzibie organu i na jego stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, pouczając o treści tego przepisu.

IV. Tryb pośredni wniesienia skargi (2)

Art. 54a. [Ponowne rozpatrzenie sprawy przez organ]

§ 1. Jeżeli przed przekazaniem sądowi skargi jednej ze stron postępowania administracyjnego, inna strona tego postępowania zwróciła się do organu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, przepisów art. 54 § 2-4 nie stosuje się. Organ rozpoznaje tę skargę jak wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, o czym niezwłocznie zawiadamia stronę wnoszącą skargę.

§ 2. Jeżeli po przekazaniu sądowi skargi jednej ze stron postępowania administracyjnego, inna strona tego postępowania zwróciła się do organu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy organ niezwłocznie zawiadamia o tym sąd. Sąd niezwłocznie przekazuje skargę wraz z aktami sprawy temu organowi. Przepis § 1 zdanie drugie stosuje się.

IV. Tryb pośredni wniesienia skargi (3)

Tryb pośredni wymaga ustanowienia gwarancji wypełnienia przez organ obowiązku przekazania skargi sądowi administracyjnemu.

Cztery rodzaje gwarancji wykonywania obowiązku przez organ:

- W razie niezastosowania się do obowiązków, o których mowa w art. 54 § 2, sąd na wniosek skarżącego może orzec o wymierzeniu organowi grzywny w wysokości określonej w art. 154 § 6 (dziesięciokrotność przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim, ogłoszonego przez Prezesa GUS na podstawie odrębnych przepisów) Postanowienie może być wydane na posiedzeniu niejawnym;
- Jeżeli organ nie przekazał sądowi skargi mimo wymierzenia grzywny, sąd może na żądanie skarżącego rozpoznać sprawę na podstawie nadesłanego odpisu skargi, gdy stan faktyczny i prawny przedstawiony w skardze nie budzi uzasadnionych wątpliwości;
- O rażących przypadkach naruszenia obowiązków, o których mowa w § 2 lub w art. 54 § 2, skład orzekający lub prezes sądu zawiadamia organy właściwe do rozpatrywania petycji, skarg i wniosków;
- Możliwość rozpoznania sprawy w trybie uproszczonym (art. 121 p.p.s.a.).

IV. Uiszczenie wpisu od skargi

Art. 230. [Zakres poboru wpisu]

§ 1. Od pism wszczynających postępowanie przed sądem administracyjnym w danej instancji pobiera się wpis stosunkowy lub stały.

§ 2. Pismami, o których mowa w § 1, są skarga, sprzeciw od decyzji, skarga kasacyjna, zażalenie oraz skarga o wznowienie postępowania.

Art. 231. [Wpis stosunkowy i stały]

Wpis stosunkowy pobiera się w sprawach, w których przedmiotem zaskarżenia są należności pieniężne. W innych sprawach pobiera się wpis stały.

Art. 232. [Zwrot uiszczzonego wpisu]

§ 1. Sąd z urzędu zwraca stronie cały uiszczony wpis od:

- 1) pisma odrzuconego lub cofniętego do dnia rozpoczęcia rozprawy;
- 2) zażalenia na postanowienie w przedmiocie ukarania grzywną, jeżeli zażalenie zostało uwzględnione.

§ 2. Postanowienie w przedmiocie zwrotu wpisu może być wydane na posiedzeniu niejawnym.

Art. 233. [Delegacja ustawowa]

Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe zasady pobierania wpisu. W rozporządzeniu należy uwzględnić, że wpis nie może być niższy niż sto złotych, wpis stosunkowy nie może być wyższy niż 4% wartości przedmiotu zaskarżenia i nie może przekraczać stu tysięcy złotych, a wpis stały wyższy niż dziesięć tysięcy złotych, oraz że wpis stały powinien być zróżnicowany w zależności od rodzaju i charakteru sprawy.

V. Moc skargi do WSA (1)

- Zgodnie z art. 61 § 1 p.p.s.a., skarga do sądu nie jest środkiem bezwzględnie suspensywnym – wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania aktu lub czynności. **Skarga ma moc środka względnie suspensywnego;**
- W razie wniesienia skargi:
 - 1) na decyzję lub postanowienie - organ, który wydał decyzję lub postanowienie, może wstrzymać, z urzędu lub na wniosek skarżącego, ich wykonanie w całości lub w części, chyba że zachodzą przesłanki, od których w postępowaniu administracyjnym uzależnione jest nadanie decyzji lub postanowieniu rygoru natychmiastowej wykonalności albo, gdy ustawa szczególna wyłącza wstrzymanie ich wykonania;
 - 2) na inne akty lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa - właściwy organ może, z urzędu lub na wniosek skarżącego, wstrzymać wykonanie aktu lub czynności w całości lub w części;
 - 3) na uchwały organów jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz na akty terenowych organów administracji rządowej - właściwy organ może, z urzędu lub na wniosek skarżącego, wstrzymać wykonanie uchwały lub aktu w całości lub w części, z wyjątkiem przepisów prawa miejscowego, które weszły w życie.

UWAGA! P.p.s.a. nie reguluje dopuszczalności wstrzymania wykonania rozstrzygnięć nadzorczych, których moc regulują ustawy samorządowe.

V. Moc skargi do WSA (2)

- **Odmowa wstrzymania wykonania aktu lub czynności przez organ administracji publicznej nie pozbawia skarżącego prawa do złożenia wniosku do sądu;**
- Po przekazaniu sądowi skargi sąd może na wniosek skarżącego wydać postanowienie o wstrzymaniu wykonania w całości lub w części aktu lub czynności, jeżeli zachodzi niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowania trudnych do odwrócenia skutków, z wyjątkiem przepisów prawa miejscowego, które weszły w życie, chyba że ustawa szczególna wyłącza wstrzymanie ich wykonania. Odmowa wstrzymania wykonania aktu lub czynności przez organ nie pozbawia skarżącego złożenia wniosku do sądu. Dotyczy to także aktów wydanych lub podjętych we wszystkich postępowaniach prowadzonych w granicach tej samej sprawy;
- **Postanowienia w sprawie wstrzymania aktu lub czynności sąd może zmienić lub uchylić w każdym czasie w razie zmiany okoliczności;**
- Ww. postanowienia sąd może wydać na posiedzeniu niejawnym. Nadto, należy pamiętać, że służy na nie zażalenie do NSA;
- **Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności traci moc z dniem wydania przez sąd orzeczenia uwzględniającego skargę albo uprawomocnienia się orzeczenia oddalającego skargę.**

VI. Granice rozporządzalności prawem skargi przez skarżącego

Art. 60. [Dopuszczalność cofnięcia skargi]

Skarżący może cofnąć skargę. Cofnięcie skargi wiąże sąd. **Jednakże sąd uzna cofnięcie skargi za niedopuszczalne, jeżeli zmierza ono do obejścia prawa lub spowodowałoby utrzymanie w mocy aktu lub czynności dotkniętych wadą nieważności.**

Ważne! P.p.s.a. przyjmuje zasadę rozporządzalności prawem skargi przez skarżącego, jednak nie w pełni (*vide*: art. 60 p.p.s.a.). Dopuszczalność cofnięcia skargi jest dostosowana do zakazu *reformationis in peius*, który nie obowiązuje w przypadku naruszenia prawa skutkującego stwierdzeniem nieważności zaskarżonego aktu lub czynności.

VII. Postępowanie wstępne (1)

- W fazie postępowania wstępnego przewodniczący wydziału lub wyznaczony sędzia zarządza **skompletowanie akt niezbędnych do rozpoznania sprawy**. Jest ono niezbędne do rozpoznania dopuszczalności podjęcia postępowania. Po otrzymaniu skargi na akt lub czynność (bezczynność, przewlekłość) organu i skompletowaniu akt przewodniczący lub wyznaczony sędzia sprawozdawca bada skargę. Gdy skarga jest dotknięta usuwalnymi brakami, wzywa skarżącego do ich usunięcia w terminie. Bada zdolność sądową i procesową stron i w razie braku kieruje sprawę na posiedzenie niejawne. Bada dopuszczalność skargi i w razie wstępnego ustalenia niedopuszczalności – kieruje na posiedzenie niejawne.
- Na posiedzeniu niejawnym sąd bada **niedopuszczalność skargi**.

VII. Postępowanie wstępne (2)

- **Przyczyny niedopuszczalności skargi można podzielić na przyczyny przedmiotowe i podmiotowe;**
- **Przyczyny przedmiotowe:**
 - ❖ **sprawa, będąca przedmiotem skargi nie należy do właściwości sądu administracyjnego** – sąd ma obowiązek zbadać swoją właściwość, jeżeli uzna się za niewłaściwy – odrzuca skargę. Jednak wg art. 58 § 4 p.p.s.a sąd administracyjny nie może odrzucić skargi, jeżeli wcześniej sąd powszechny uznał się za niewłaściwy. To samo rozwiązanie (tylko w odwrotnym kierunku) zostało wprowadzone w k.p.c.;
 - ❖ **skarga została złożona w sprawach, w których sąd administracyjny nie jest właściwy** (*vide*: art. 5 p.p.s.a.);
 - ❖ **skarga została złożona na akt nieistniejący** (np. na decyzję nedoręczoną),
 - ❖ skarga została wniesiona bez wyczerpania środków zaskarżenia od decyzji, postanowienia, bezczynności, przewlekłości służących w postępowaniu administracyjnym i postępowaniu podatkowym (**Ważne!** Nie stanowi podstawy do odrzucenia skargi nieskorzystanie z wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy);
 - ❖ skarga dot. sprawy między tymi samymi stronami, która jest w toku lub już została prawomocnie osądzona.

VII. Postępowanie wstępne (3)

◦ **Przyczyny podmiotowe:**

- ❖ skarga złożona przez podmiot niemający legitymacji do złożenia skargi, a będzie to miało miejsce, gdy ze skargi wynika, że sprawa nie dotyczy interesu prawnego wnoszącego skargę lub skargę wniosła organizacja społeczna, która nie brała udziału w postępowaniu oraz gdy w ocenie sądu nie przysługuje jej legitymacja do zaskarżenia określonej decyzji lub wniosła skargę na akt niepodejmowany w postępowaniu,
- ❖ w przypadku skargi na akt prawa miejscowego, skargi na uchwałę (zarządzenie) organu samorządu terytorialnego, jeżeli interes prawny lub uprawnienie wnoszącego skargę na te akty nie zostały naruszone stosownie do wymagań przepisu szczególnego,
- ❖ jedna ze stron nie ma zdolności sądowej albo skarżący nie ma zdolności procesowej, a nie działa przez przedstawiciela albo w składzie organów jednostki organizacyjnej, będącej stroną zachodzą braki uniemożliwiające działanie. Skarga jest odrzucana dopiero, gdy brak nie zostanie uzupełniony.

VII. Postępowanie wstępne (3)

- Na posiedzeniu niejawnym sąd bada także zachowanie terminu do wniesienia skargi. Uchybienie terminowi, jeśli nie został przywrócony, powoduje odrzucenie skargi. Po trzecie, na posiedzeniu niejawnym sąd bada, czy braki formalne zostały uzupełnione w terminie;

- **Art. 58. [Przesłanki odrzucenia skargi]**

§ 1. Sąd odrzuca skargę:

1) jeżeli sprawa nie należy do właściwości sądu administracyjnego;

2) wniesioną po upływie terminu do jej wniesienia;

3) gdy nie uzupełniono w wyznaczonym terminie braków formalnych skargi;

4) jeżeli sprawa objęta skargą pomiędzy tymi samymi stronami jest w toku lub została już prawomocnie osądzona;

5) jeżeli jedna ze stron nie ma zdolności sądowej albo jeżeli skarżący nie ma zdolności procesowej, a nie działa za niego przedstawiciel ustawowy albo jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej stroną skarżącą zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie;

5a) jeżeli interes prawny lub uprawnienie wnoszącego skargę na uchwałę lub akt, o którym mowa w art. 3 § 2 pkt 5 i 6, nie zostały naruszone stosownie do wymagań przepisu szczególnego;

6) jeżeli z innych przyczyn wniesienie skargi jest niedopuszczalne.

§ 2. Z powodu braku zdolności sądowej jednej ze stron albo zdolności procesowej skarżącego i niedziałania przedstawiciela ustawowego lub braku w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej skarżącym, uniemożliwiającego jego działanie, sąd odrzuci skargę dopiero wówczas, gdy brak nie zostanie uzupełniony.

§ 3. Sąd odrzuca skargę postanowieniem. Odrzucenie skargi może nastąpić na posiedzeniu niejawnym.

§ 4. Sąd nie może odrzucić skargi z powodu, o którym mowa w § 1 pkt 1, jeżeli w tej sprawie sąd powszechny uznał się za niewłaściwy.

Jeżeli sąd ustali, że nie ma podstaw do odrzucenia skargi – sprawę kieruje się do rozpoznania.

VIII. Postępowanie mediacyjne (1)

Art. 115. [Cel postępowania mediacyjnego]

§ 1. Na wniosek skarżącego lub organu, złożony przed wyznaczeniem rozprawy, może być przeprowadzone postępowanie mediacyjne, którego celem jest wyjaśnienie i rozważenie okoliczności faktycznych i prawnych sprawy oraz przyjęcie przez strony ustaleń co do sposobu jej załatwienia w granicach obowiązującego prawa.

§ 2. Postępowanie mediacyjne może być prowadzone mimo braku wniosku stron o przeprowadzenie takiego postępowania.

Art. 116. [Mediator]

§ 1. Postępowanie mediacyjne prowadzi mediator wybrany przez strony.

§ 2. W przypadku postępowania mediacyjnego, o którym mowa w art. 115 § 2, jeżeli strony nie dokonały zgodnego wyboru mediatora, sąd, kierując sprawę do mediacji, wyznacza mediatora posiadającego odpowiednią wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji w sprawach danego rodzaju. Po skierowaniu sprawy do mediacji przewodniczący wydziału niezwłocznie przekazuje mediatorowi dane kontaktowe stron oraz ich pełnomocników, w szczególności numery telefonów i adresy poczty elektronicznej, jeżeli je posiada.

§ 3. Mediatorem może być osoba fizyczna, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z pełni praw publicznych, w szczególności mediator wpisany na listę stałych mediatorów lub do wykazu instytucji i osób uprawnionych do prowadzenia postępowania mediacyjnego, prowadzonych przez prezesa sądu okręgowego.

VIII. Postępowanie mediacyjne (2)

Art. 116a. [Obowiązek zachowania bezstronności]

Mediator powinien zachować bezstronność przy prowadzeniu mediacji i niezwłocznie ujawnić okoliczności, które mogłyby wzbudzić wątpliwość co do jego bezstronności, w tym odpowiednio okoliczności, o których mowa w art. 18.

Art. 116b. [Zapoznanie się mediatora z aktami sprawy]

Mediator ma prawo do przeglądania akt sprawy i otrzymywania odpisów, kopii lub wyciągów z tych akt, chyba że strona w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia postanowienia kierującego strony do mediacji nie wyrazi zgody na przeglądanie przez mediatora akt sprawy.

Art. 116c. [Wyłączenie jawności mediacji]

§ 1. Postępowanie mediacyjne nie jest jawne.

§ 2. Mediator, strony i inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym są obowiązani zachować w tajemnicy fakty, o których dowiedzieli się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że strony postanowią inaczej.

§ 3. Propozycje ugodowe, ujawnione fakty lub oświadczenia złożone w toku postępowania mediacyjnego nie mogą być wykorzystywane po jego zakończeniu, z wyjątkiem ustaleń zawartych w protokole z przebiegu postępowania mediacyjnego.

VIII. Postępowanie mediacyjne (3)

Art. 116d. [Koszty mediacji]

§ 1. Mediator ma prawo do wynagrodzenia i zwrotu wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji, chyba że wyraził zgodę na prowadzenie mediacji bez wynagrodzenia. Koszty wynagrodzenia i zwrotu wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji pokrywają strony.

§ 2. Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia mediatora za prowadzenie postępowania mediacyjnego oraz wydatki mediatora podlegające zwrotowi, biorąc pod uwagę rodzaj sprawy oraz sprawny przebieg postępowania mediacyjnego, a także niezbędne wydatki związane z prowadzeniem mediacji.

Art. 116e. [Protokół z przebiegu mediacji]

§ 1. Mediator sporządza protokół z przebiegu postępowania mediacyjnego.

§ 2. Protokół z przebiegu postępowania mediacyjnego zawiera:

- 1) czas i miejsce przeprowadzenia mediacji;
- 2) imię i nazwisko (nazwę) skarżącego, oznaczenie organu, a także ich adresy;
- 3) imię i nazwisko oraz adres mediatora;
- 4) **dokonane przez strony ustalenia co do sposobu załatwienia sprawy;**
- 5) podpis mediatora oraz skarżącego i organu.

§ 3. **Mediator niezwłocznie doręcza odpis protokołu z przebiegu postępowania mediacyjnego stronom oraz sądowi, przed którym toczy się postępowanie.**

VIII. Postępowanie mediacyjne (4)

Art. 117. [Skutki ustaleń dokonanych w postępowaniu mediacyjnym]

§ 1. Na podstawie ustaleń dokonanych w postępowaniu mediacyjnym, organ uchyla lub zmienia zaskarżony akt albo wykonuje lub podejmuje inną czynność stosownie do okoliczności sprawy w zakresie swojej właściwości i kompetencji.

§ 2. Jeżeli strony nie dokonają ustaleń co do sposobu załatwienia sprawy, podlega ona rozpoznaniu przez sąd.

Art. 118. [Skarga do sądu]

§ 1. Na akt wydany na podstawie ustaleń, o których mowa w art. 117 § 1, można wnieść skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia aktu albo wykonania lub podjęcia czynności. Skargę sąd rozpoznaje łącznie ze skargą wniesioną w sprawie na akt lub czynność, w której przeprowadzono postępowanie mediacyjne.

§ 2. Jeżeli skarga na akt lub czynność wydane lub podjęte na podstawie ustaleń, o których mowa w art. 117 § 1, nie zostanie wniesiona albo skarga ta zostanie oddalona, sąd umarza postępowanie w sprawie, w której przeprowadzono postępowanie mediacyjne.

IX. Samokontrola organu wykonującego administrację publiczną

- **Art. 54 § 3 p.p.s.a.:** *Organ, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania zaskarżono, może w zakresie swojej właściwości uwzględnić skargę w całości w terminie trzydziestu dni od dnia jej otrzymania. W przypadku skargi na decyzję, uwzględniając skargę w całości, organ uchyla zaskarżoną decyzję i wydaje nową decyzję. Uwzględniając skargę, organ stwierdza jednocześnie, czy działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania miały miejsce bez podstawy prawnej albo z rażącym naruszeniem prawa. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio.*
- **Ważne! Przesłanką dopuszczalności skorzystania z uprawnień samokontrolnych jest uwzględnienie skargi w całości, a więc zarzutów, wniosków i powołanej podstawy prawnej.** Inną przesłanką jest związanie przepisami o właściwości, więc organ może uwzględnić skargę tylko, jeśli jest do tego właściwy na podstawie przepisów prawa;
- Zgodnie z 54 § 3 zd. 3 p.p.s.a., uwzględniając skargę, organ obowiązany jest stwierdzić, czy działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania miały miejsce bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa. **Obowiązek ten dotyczy stwierdzenia nieważności w wyniku samokontroli. Ma to znaczenie dla wytoczenia powództwa o odszkodowanie przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu z tytułu szkody wyrządzonej przy wykonywaniu władzy publicznej z rażącym naruszeniem prawa.**
- **Uwzględnienie skargi w całości jest podstawą do umorzenia postępowania sądownoadministracyjnego!**

X. Postępowanie rozpoznawcze (1)

- **Granice postępowania rozpoznawczego wyznacza zakres działania, bezczynności lub przewlekłości prowadzonego postępowania organu administracji publicznej.** W zakresie skarg na decyzje granice wyznacza rozstrzygnięcie sprawy decyzją, a nie stosunek materialnoprawny wynikający z norm prawa materialnego. **Sąd bada zgodność decyzji z prawem.**
- Zgodnie z art. 134 § 1 p.p.s.a. sąd rozstrzyga w granicach danej sprawy, nie będąc jednak związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną, z zastrzeżeniem art. 57a., który stanowi, że skarga na pisemną interpretację przepisów prawa podatkowego wydaną w indywidualnej sprawie, opinię zabezpieczającą i odmowę wydania opinii zabezpieczającej może być oparta wyłącznie na zarzucie naruszenia przepisów postępowania, dopuszczeniu się błędu wykładni lub niewłaściwej oceny co do zastosowania przepisu prawa materialnego i wówczas sąd administracyjny jest związany zarzutami skargi oraz powołaną podstawą prawną

X. Postępowanie rozpoznawcze (2)

- **Podstawa prawna rozpoznania sprawy sądownoadministracyjnej:** Miarodajny jest stan prawny, obowiązujący w dniu podjęcia zaskarżonego działania, bezczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania. Sąd jest jednak zobowiązany uwzględnić wyrok TK o niezgodności ustawy lub innego aktu normatywnego z Konstytucją, ustawą, umową międzynarodową, a także wyrok TSUE oraz rozstrzygnięcia organu międzynarodowego, działającego na podstawie umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez RP;
- **Podstawa faktyczna rozpoznania sprawy sądownoadministracyjnej:** Zgodnie z art. 133 § 1 p.p.s.a. sąd proceduje na podstawie akt sprawy, wyjątek jest dopuszczalny tylko wtedy, gdy organ ich nie przesłał. W takim przypadku sąd, na żądanie skarżącego, rozpoznaje sprawę na podstawie nadesłanego odpisu skargi, gdy stan faktyczny i prawny nie budzi wątpliwości. Sąd rozpoznaje sprawę na podstawie akt, a więc według stanu faktycznego istniejącego w dniu podjęcia zaskarżonego działania. Nie uwzględnia okoliczności faktycznych, które powstały po podjęciu działania, co prowadzi do ograniczenia postępowania. **Sąd może jednak z urzędu lub na wniosek strony przeprowadzić dowody uzupełniające z dokumentów, jeżeli jest to niezbędne do wyjaśnienia istotnych wątpliwości i nie spowoduje nadmiernego przedłużenia postępowania.** Fakty powszechnie znane sąd bierze pod uwagę bez powoływania się na nie przez strony.
- **Przy ustalaniu stanu faktycznego sąd jest związany prawomocnym wyrokiem skazującym, co do popełnienia przestępstwa (art. 11 p.p.s.a).**

X. Postępowanie rozpoznawcze (3)

- **Podstawową formą postępowania rozpoznawczego jest rozprawa!**

Art. 106. [Przebieg rozprawy]

§ 1. Po wywołaniu sprawy rozprawa rozpoczyna się od sprawozdania sędziego, który zwięźle przedstawia na podstawie akt stan sprawy ze szczególnym uwzględnieniem zarzutów skargi.

§ 2. Po złożeniu sprawozdania, strony - najpierw skarżący, a potem organ - zgłaszają ustnie swoje żądania i wnioski oraz składają wyjaśnienia. Strony mogą ponadto wskazywać podstawy prawne i faktyczne swych żądań i wniosków. Przewodniczący udziela głosu pozostałym stronom według ustalonej przez siebie kolejności.

§ 3. Sąd może z urzędu lub na wniosek stron przeprowadzić dowody uzupełniające z dokumentów, jeżeli jest to niezbędne do wyjaśnienia istotnych wątpliwości i nie spowoduje nadmiernego przedłużenia postępowania w sprawie (uzupełniające postępowanie dowodowe).

§ 4. Fakty powszechnie znane sąd bierze pod uwagę nawet bez powołania się na nie przez strony.

§ 5. Do postępowania dowodowego, o którym mowa w § 3, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

X. Postępowanie rozpoznawcze – przesłanki postępowania uproszczonego

Art. 119. [Przesłanki rozpoznania sprawy w trybie uproszczonym]

Sprawa może być rozpoznana w trybie uproszczonym, jeżeli:

- 1) decyzja lub postanowienie są dotknięte wadą nieważności, o której mowa w art. 156 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego lub w innych przepisach albo wydane zostały z naruszeniem prawa dającym podstawę do wznowienia postępowania;
- 2) strona zgłosi wniosek o skierowanie sprawy do rozpoznania w trybie uproszczonym, a żadna z pozostałych stron w terminie czternastu dni od zawiadomienia o złożeniu wniosku nie zażąda przeprowadzenia rozprawy;
- 3) przedmiotem skargi jest postanowienie wydane w postępowaniu administracyjnym, na które służy zażalenie albo kończące postępowanie, a także postanowienie rozstrzygające sprawę co do istoty oraz postanowienia wydane w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, na które służy zażalenie;
- 4) przedmiotem skargi jest beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania;
- 5) decyzja została wydana w postępowaniu uproszczonym, o którym mowa w dziale II w rozdziale 14 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 120. [Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym. Skład sądu]

W trybie uproszczonym sąd rozpoznaje sprawy na posiedzeniu niejawnym w składzie trzech sędziów.

Art. 121. [Przesłanka rozpoznania sprawy w trybie uproszczonym]

Sprawa może być również rozpoznana w trybie uproszczonym w przypadku, o którym mowa w art. 55 § 2 **(Jeżeli organ nie przekazał sądowi skargi mimo wymierzenia grzywny, sąd może na żądanie skarżącego rozpoznać sprawę na podstawie nadesłanego odpisu skargi, gdy stan faktyczny i prawny przedstawiony w skardze nie budzi uzasadnionych wątpliwości).**

Art. 122. [Przekazanie sprawy na rozprawę]

Sąd rozpoznający sprawę w trybie uproszczonym może przekazać sprawę do rozpoznania na rozprawie.

XI. Zawieszenie postępowania sądownoadministracyjnego

W przypadku wystąpienia **przeszkód o charakterze przejściowym**, które uniemożliwiają prowadzenie postępowania przed sądem, **postępowanie może ulec zawieszeniu**. Wyróżnia się zawieszenie we właściwym znaczeniu oraz zawieszenie wskutek wniosku lub bezczynności stron, zwane **spoczywaniem procesu**.

Zawieszenie postępowania sądownoadministracyjnego następuje:

- 1) z mocy prawa
- 2) na podstawie orzeczenia sądu.

Art. 123 p.p.s.a. [Zawieszenie postępowania z mocy prawa]

Postępowanie ulega zawieszeniu z mocy prawa w razie zaprzestania czynności przez sąd wskutek siły wyższej.

XI. Zawieszenie postępowania sądownoadministracyjnego

Art. 124. [Przesłanki obligatoryjnego zawieszenia postępowania z urzędu; zawieszenie na wniosek Bankowego Funduszu Gwarancyjnego]

§ 1. Sąd zawiesza postępowanie z urzędu:

- 1) w razie śmierci strony lub jej przedstawiciela ustawowego, utraty przez nich zdolności procesowej, utraty przez stronę zdolności sądowej lub utraty przez przedstawiciela ustawowego charakteru takiego przedstawiciela, z zastrzeżeniem § 3;
- 2) jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej stroną zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie;
- 3) jeżeli strona lub jej przedstawiciel ustawowy znajduje się w miejscowości pozbawionej wskutek nadzwyczajnych wydarzeń komunikacji z siedzibą sądu;
- 4) jeżeli w stosunku do strony zostało wszczęte postępowanie upadłościowe, a sprawa dotyczy przedmiotu wchodzącego w skład masy upadłości;
- 5) w razie przedstawienia przez sąd w tym postępowaniu pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu albo Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej;
- 6) w przypadku, o którym mowa w art. 56.
- 7) jeżeli zarządca sukcesyjny przestał pełnić tę funkcję albo zarząd sukcesyjny wygasł, w przypadku gdy postępowanie toczyło się z udziałem zarządcy sukcesyjnego.

§ 2. W przypadkach wymienionych w § 1 pkt 1, 4 i 7 zawieszenie ma skutek od dnia zdarzeń, które je spowodowały. Zdarzenia te nie wstrzymują jednak wydania orzeczenia, jeżeli nastąpiły po zamknięciu rozprawy.

§ 3. Nie zawiesza się postępowania w razie śmierci strony, jeżeli przedmiot postępowania odnosi się wyłącznie do praw i obowiązków ściśle związanych z osobą zmarłego (**wówczas postępowanie umarza się**)

§ 4. Sąd zawiesza, na wniosek Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, postępowanie, którego stroną jest podmiot w restrukturyzacji, o którym mowa w art. 2 pkt 44 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 795, z późn. zm.), w przypadku gdy jest to niezbędne do prawidłowego prowadzenia przymusowej restrukturyzacji, w tym zastosowania instrumentów przymusowej restrukturyzacji.

XI. Zawieszenie postępowania sądownoadministracyjnego

Art. 125. [Przesłanki fakultatywnego zawieszenia postępowania z urzędu]

§ 1. Sąd może zawiesić postępowanie z urzędu:

1) jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania administracyjnego, sądownoadministracyjnego, sądowego, przed Trybunałem Konstytucyjnym lub Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej;

1a) jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku toczącej się procedury rozstrzygania sporów dotyczących podwójnego opodatkowania w rozumieniu art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 16 października 2019 r. o rozstrzyganiu sporów dotyczących podwójnego opodatkowania oraz zawieraniu uprzednich porozumień cenowych (Dz. U. poz. 2200);

2) jeżeli ujawni się czyn, którego ustalenie w drodze karnej lub dyscyplinarnej mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy sądownoadministracyjnej;

3) jeżeli na skutek braku lub wskazania złego adresu skarżącego lub niewykonania przez skarżącego innych zarządzeń nie można nadać sprawie dalszego biegu;

4) w razie śmierci pełnomocnika, chyba że strona działa przed sądem osobiście.

§ 2. Jeżeli postępowanie karne lub administracyjne nie jest jeszcze rozpoczęte, a jego rozpoczęcie zależy od wniosku strony, sąd wyznaczy termin do wszczęcia postępowania, w innych przypadkach może zwrócić się do właściwego organu.

XI. Zawieszenie postępowania sądownoadministracyjnego

Art. 126. [Zawieszenie postępowania na zgodny wniosek stron]

Sąd może również zawiesić postępowanie na zgodny wniosek stron. **(tzw. spoczywanie procesu)**

Art. 127. [Skutki zawieszenia postępowania]

§ 1. W przypadku zawieszenia postępowania na zgodny wniosek stron lub niemożności nadania sprawie dalszego biegu, zawieszenie wstrzymuje tylko bieg terminów sądowych, które bieżą dalej dopiero od dnia podjęcia postępowania.

§ 2. We wszystkich innych przypadkach zawieszenia żadne terminy nie bieżą i zaczynają biec dopiero od początku od dnia podjęcia postępowania. Terminy sądowe należy w miarę potrzeby wyznaczyć na nowo.

§ 3. Podczas zawieszenia sąd nie podejmuje żadnych czynności z wyjątkiem tych, które mają na celu podjęcie postępowania albo wstrzymanie wykonania aktu lub czynności. Czynności podejmowane przez strony, a nie dotyczące tych przedmiotów, wywołują skutki dopiero od dnia podjęcia postępowania.

XI. Zawieszenie postępowania sądownoadministracyjnego

Art. 128. [Podjęcie postępowania z urzędu]

§ 1. Sąd postanowi podjąć postępowanie z urzędu, gdy ustanie przyczyna zawieszenia, w szczególności:

- 1) w razie śmierci strony - od dnia zgłoszenia się lub wskazania następców prawnych zmarłego albo zarządcy sukcesyjnego w sprawach wynikających z prowadzenia jego przedsiębiorstwa, albo ustanowienia we właściwej drodze kuratora spadku;
- 2) w razie utraty zdolności sądowej - od dnia ustalenia ogólnego następcy prawnego;
- 3) w razie braku przedstawiciela ustawowego - od dnia jego ustanowienia;
- 4) gdy rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego postępowania - od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego to postępowanie; sąd może jednak i przedtem, stosownie do okoliczności, podjąć dalsze postępowanie.
- 5) jeżeli zarządca sukcesyjny, z którego udziałem toczyło się postępowanie, przestał pełnić tę funkcję - od dnia zgłoszenia się lub wskazania kolejnego zarządcy sukcesyjnego;
- 6) w razie wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego - od dnia zgłoszenia się lub wskazania następców prawnych zmarłego.

§ 2. Jeżeli w ciągu roku od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania nie zgłoszą się lub nie zostaną wskazani następcy prawni zmarłego, a postępowanie nie zostanie podjęte z udziałem zarządcy sukcesyjnego, sąd może z urzędu zwrócić się do sądu spadku o ustanowienie kuratora spadku, chyba że kurator taki już wcześniej został ustanowiony. Czynność tę może wykonać referendarz sądowy.

XI. Zawieszenie postępowania sądownoadministracyjnego

Art. 129. [Podjęcie postępowania na wniosek]

§ 1. W razie zawieszenia postępowania na zgodny wniosek stron sąd postanowi podjąć postępowanie na wniosek którejkolwiek z nich, nie wcześniej niż po upływie trzech miesięcy od zawieszenia postępowania.

§ 2. W razie zawieszenia na wniosek Bankowego Funduszu Gwarancyjnego postępowania, o którym mowa w art. 124 § 4, sąd postanowi podjąć postępowanie na wniosek tego Funduszu.

XI. Zawieszenie postępowania sądownoadministracyjnego

Art. 130. [Umorzenie zawieszzonego postępowania]

§ 1. Sąd umarza zawieszone postępowanie:

- 1) jeżeli wniosek o podjęcie postępowania zawieszzonego na zgodny wniosek stron albo z przyczyn wskazanych w art. 125 § 1 pkt 3, nie został zgłoszony w ciągu trzech lat od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu;
- 2) w razie stwierdzenia braku następcy prawnego strony, która utraciła zdolność sądową, a w każdym razie po upływie trzech lat od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu z tej przyczyny;
- 3) w razie śmierci strony, po upływie pięciu lat od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny.

§ 2. Umorzenie zawieszzonego postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym powoduje uprawomocnienie się orzeczenia wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Umorzenie zawieszzonego postępowania następuje w formie postanowienia, służy na nie zażalenie do NSA (art. 194 § 1 pkt 1b p.p.s.a.).

Art. 131. [Orzekanie o zawieszeniu lub umorzeniu]

Postanowienie w przedmiocie zawieszenia, podjęcia i umorzenia postępowania może zapaść na posiedzeniu niejawnym. **Na postanowienie o zawieszeniu postępowania i o odmowie podjęcia postępowania przysługuje zażalenie.**

XI. Umorzenie postępowania sądownoadministracyjnego

Umorzenie postępowania sądownoadministracyjnego zachodzi wtedy, gdy występują zdarzenia prawne, rodzące trwałe, a nie przejściowe skutki prawne, które powodują, że postępowanie nie może toczyć się dalej w celu rozstrzygnięcia sprawy sądownoadministracyjnej.

Art. 161. [Umorzenie postępowania]

§ 1. Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania:

- 1) jeżeli skarżący skutecznie cofnął skargę;
- 2) w razie śmierci strony, jeżeli przedmiot postępowania odnosi się wyłącznie do praw i obowiązków ściśle związanych z osobą zmarłego, chyba że udział w sprawie zgłasza osoba, której interesu prawnego dotyczy wynik tego postępowania;
- 3) gdy postępowanie z innych przyczyn stało się bezprzedmiotowe.

§ 2. Postanowienie o umorzeniu postępowania może zapaść na posiedzeniu niejawnym.

Na postanowienie o umorzeniu postępowania sądownoadministracyjnego przysługuje zażalenie do NSA (art. 194 § 1 pkt 1b p.p.s.a.).

XII. Orzeczenia WSA (1)

- Orzeczenia WSA mogą być podejmowane w różnych stadiach postępowania, w zależności od przedmiotu ich rozstrzygnięcia. Dzielimy je na:
 - ❖ **dotyczące toku postępowania**, np. postanowienie o: odrzuceniu skargi, zawieszeniu postępowania, umorzeniu postępowania;
 - ❖ **dotyczące kwestii wpadkowych**, np. postanowienie o: wstrzymaniu wykonania zaskarżonego aktu, udzieleniu pomocy prawnej, przywróceniu terminu;
 - ❖ **dotyczące rozstrzygnięcia sprawy sądownoadministracyjnej**: zgodnie z art. 132 p.p.s.a. sąd rozstrzyga sprawę wyrokiem, a wg art. 160 p.p.s.a.: jeżeli ustawa niniejsza nie przewiduje wydania wyroku, sąd wydaje orzeczenie w formie postanowienia. **Orzeczenia sądu administracyjnego dzielą się więc na wyroki i postanowienia,**

Ważne! P.p.s.a. nie przyjmuje jednolitej konstrukcji wyroków. Różnicuje je ze względu na rodzaj skarg i rodzaj sankcji!

XII. Rodzaje wyroków (1)

Wyrok oddalający skargę:

Art. 151. p.p.s.a.

W razie nieuwzględnienia skargi w całości albo w części sąd oddala skargę odpowiednio w całości albo w części.

XII. Rodzaje wyroków (2)

Wyrok uwzględniający skargę:

1. na decyzję lub postanowienie:

Art. 145 § 1. Sąd uwzględniając skargę na decyzję lub postanowienie:

1) uchyla decyzję lub postanowienie w całości albo w części, jeżeli stwierdzi:

- a) naruszenie prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy,
- b) naruszenie prawa dające podstawę do wznowienia postępowania administracyjnego,
- c) inne naruszenie przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na wynik sprawy;

2) stwierdza nieważność decyzji lub postanowienia w całości lub w części, jeżeli zachodzą przyczyny określone w art. 156 Kodeksu postępowania administracyjnego lub w innych przepisach;

3) stwierdza wydanie decyzji lub postanowienia z naruszeniem prawa, jeżeli zachodzą przyczyny określone w Kodeksie postępowania administracyjnego lub w innych przepisach.

§ 2. W sprawach skarg na decyzje i postanowienia wydane w innym postępowaniu, niż uregulowane w Kodeksie postępowania administracyjnego i w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, przepisy § 1 stosuje się z uwzględnieniem przepisów regulujących postępowanie, w którym wydano zaskarżoną decyzję lub postanowienie.

§ 3. W przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1 i 2, sąd stwierdzając podstawę do umorzenia postępowania administracyjnego, umarza jednocześnie to postępowanie.

XII. Rodzaje wyroków (3)

Wyrok uwzględniający skargę:

1. na decyzję lub postanowienie:

Art. 145a. [Zobowiązanie organu do wydania decyzji lub postanowienia. Wymierzenie organowi grzywny]

§ 1. W przypadku, o którym mowa w art. 145 § 1 pkt 1 lit. a lub pkt 2, jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy, sąd zobowiązuje organ do wydania w określonym terminie decyzji lub postanowienia wskazując sposób załatwienia sprawy lub jej rozstrzygnięcie, chyba że rozstrzygnięcie pozostawiono uznaniu organu.

§ 2. O wydaniu decyzji lub postanowienia, o których mowa w § 1, właściwy organ zawiadamia sąd w terminie siedmiu dni od dnia ich wydania. W przypadku niezawiadomienia sądu, może on orzec o wymierzeniu organowi grzywny w wysokości określonej w art 154 § 6. Postanowienie może być wydane na posiedzeniu niejawnym.

§ 3. W przypadku niewydania decyzji lub postanowienia, o których mowa w § 1, w określonym przez sąd terminie, strona może wnieść skargę, żądając wydania orzeczenia stwierdzającego istnienie albo nieistnienie uprawnienia lub obowiązku. Sąd wyda orzeczenie w tym przedmiocie, jeżeli pozwalają na to okoliczności sprawy. W wyniku rozpoznania skargi sąd stwierdza czy niewydanie decyzji lub postanowienia miało miejsce z rażącym naruszeniem prawa i może ponadto z urzędu albo na wniosek strony wymierzyć organowi grzywnę w wysokości określonej w art. 154 § 6 lub przyznać od organu na rzecz skarżącego sumę pieniężną do wysokości połowy kwoty określonej w art. 154 § 6.

XII. Rodzaje wyroków (3)

Wyrok uwzględniający skargę:

2. na inne akty lub czynności z zakresu administracji publicznej:

Art. 146. § 1. Sąd, uwzględniając skargę na akt lub czynność, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 i 4a, uchyla ten akt, interpretację, opinię zabezpieczającą lub odmowę wydania opinii zabezpieczającej albo stwierdza bezskuteczność czynności. Przepis art. 145 § 1 pkt 1 stosuje się odpowiednio.

§ 2. W sprawach skarg na akt lub czynność, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4, sąd może w wyroku uznać uprawnienie lub obowiązek wynikające z przepisów prawa.

3. na uchwały lub akty prawa miejscowego

Art. 147 § 1. Sąd uwzględniając skargę na uchwałę lub akt, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 5 i 6, stwierdza nieważność tej uchwały lub aktu w całości lub w części albo stwierdza, że zostały wydane z naruszeniem prawa, jeżeli przepis szczególny wyłącza stwierdzenie ich nieważności.

§ 2. Rozstrzygnięcia w sprawach indywidualnych, wydane na podstawie uchwały lub aktu, o których mowa w § 1, podlegają wzruszeniu w trybie określonym w postępowaniu administracyjnym albo w postępowaniu szczególnym.

XII. Rodzaje wyroków (4)

Wyrok uwzględniający skargę:

4. na akt nadzoru: Art. 148 p.p.s.a. Sąd uwzględniając skargę jednostki samorządu terytorialnego na akt nadzoru uchyla ten akt.

5. na beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania:

Art. 149 § 1. Sąd, uwzględniając skargę na beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez organy w sprawach określonych w art. 3 § 2 pkt 1-4 albo na przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawach określonych w art. 3 § 2 pkt 4a:

- 1) zobowiązuje organ do wydania w określonym terminie aktu, interpretacji albo do dokonania czynności;
- 2) zobowiązuje organ do stwierdzenia albo uznania uprawnienia lub obowiązku wynikających z przepisów prawa;
- 3) stwierdza, że organ dopuścił się beczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania.

§ 1a. Jednocześnie sąd stwierdza, czy beczynność organu lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez organ miały miejsce z rażącym naruszeniem prawa.

§ 1b. Sąd, w przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 1 i 2, może ponadto orzec o istnieniu lub nieistnieniu uprawnienia lub obowiązku, jeżeli pozwala na to charakter sprawy oraz niebudzące uzasadnionych wątpliwości okoliczności jej stanu faktycznego i prawnego.

§ 2. Sąd, w przypadku, o którym mowa w § 1, może ponadto orzec z urzędu albo na wniosek strony o wymierzeniu organowi grzywny w wysokości określonej w art. 154 § 6 lub przyznać od organu na rzecz skarżącego sumę pieniężną do wysokości połowy kwoty określonej w art. 154 § 6.

XII. Rodzaje wyroków (5)

Wyrok uwzględniający skargę:

6. na pozostałe akty i czynności: Art. 150 p.p.s.a. W sprawach skarg na akty i czynności niewymienione w art. 145-148 sąd uwzględniając skargę uchyla lub stwierdza bezskuteczność aktu lub czynności.

Wyrok uwzględniający sprzeciw od decyzji kasacyjnej z przekazaniem sprawy do ponownego rozpatrzenia:

Art. 151a § 1. Sąd, uwzględniając sprzeciw od decyzji, uchyla decyzję w całości, jeżeli stwierdzi naruszenie art. 138 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego. Sąd może ponadto orzec z urzędu albo na wniosek strony o wymierzeniu organowi grzywny w wysokości określonej w art. 154 § 6.

§ 2. W przypadku nieuwzględnienia sprzeciwu od decyzji sąd oddala sprzeciw.

§ 3. Od wyroku, o którym mowa w § 1, nie przysługuje środek odwoławczy, z tym że na zawarte w wyroku postanowienie w przedmiocie grzywny przysługuje zażalenie.

XII. Wyrokowanie (1)

Art. 134. Zakaz *reformationis in peius*

§ 2. Sąd nie może wydać orzeczenia na niekorzyść skarżącego, chyba że stwierdzi naruszenie prawa skutkujące stwierdzeniem nieważności zaskarżonego aktu lub czynności.

Art. 136. [Zasada bezpośredniości wydania wyroku]

Wyrok może być wydany jedynie przez sędziów, przed którymi odbyła się rozprawa poprzedzająca bezpośrednio wydanie wyroku.

Art. 137. [Narada. Głosowanie. Zdanie odrębne]

§ 1. Sąd wydaje wyrok po niejawnym naradzie sędziów. Przebieg narady i głosowanie nad orzeczeniem jest tajne, a zwolnienie od zachowania w tym względzie tajemnicy, z zastrzeżeniem § 3, nie jest dopuszczalne. Narada obejmuje dyskusję, głosowanie nad mającym zapadnąć orzeczeniem i zasadniczymi powodami rozstrzygnięcia oraz spisanie sentencji wyroku.

§ 2. Przewodniczący zbiera głosy sędziów, poczynając od najmłodszego stażem na stanowisku sędziego sądu administracyjnego, sam zaś głosuje ostatni. Sprawozdawca, jeżeli jest wyznaczony, głosuje pierwszy. Wyrok zapada większością głosów. Sędzia, który przy głosowaniu nie zgodził się z większością, może przy podpisywaniu sentencji zgłosić zdanie odrębne i obowiązany jest uzasadnić je na piśmie przed podpisaniem uzasadnienia. Zdanie odrębne może dotyczyć także samego uzasadnienia.

§ 3. Zgłoszenie zdania odrębnego podaje się do wiadomości, a jeżeli członek składu orzekającego, który zgłosił zdanie odrębne, wyraził na to zgodę, także jego nazwisko.

§ 4. Sentencję wyroku podpisuje cały skład sądu.

§ 5. Wyrok może być utrwalony w systemie teleinformatycznym sądu i opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

XII. Wyrokowanie (2)

Art. 138. [Elementy składowe sentencji]

Sentencja wyroku powinna zawierać: oznaczenie sądu, imiona i nazwiska sędziów, protokolanta oraz prokuratora, jeżeli brał udział w sprawie, datę i miejsce rozpoznania sprawy i wydania wyroku, imię i nazwisko lub nazwę skarżącego, przedmiot zaskarżenia oraz rozstrzygnięcie sądu.

Art. 139. [Ogłoszenie wyroku]

§ 1. Ogłoszenie wyroku powinno nastąpić na posiedzeniu, na którym zamknięto rozprawę. Jednakże w sprawie zawilej sąd może odroczyć ogłoszenie wyroku na czas do czternastu dni. W postanowieniu o odroczeniu sąd powinien wyznaczyć termin ogłoszenia wyroku i ogłosić go niezwłocznie po zamknięciu rozprawy. Termin ten może być przedłużony tylko raz i co najwyżej o siedem dni.

§ 2. Ogłoszenie wyroku następuje na posiedzeniu jawnym. Nieobecność stron nie wstrzymuje ogłoszenia. Jeżeli ogłoszenie było odroczone, może go dokonać jednoosobowo przewodniczący lub jeden z sędziów składu orzekającego.

§ 3. Ogłoszenia wyroku dokonuje się przez odczytanie sentencji. W czasie ogłaszania wyroku wszyscy obecni, z wyjątkiem sądu, stoją. Po ogłoszeniu sentencji przewodniczący lub sędzia sprawozdawca podaje ustnie zasadnicze powody rozstrzygnięcia, może jednak tego zaniechać, jeżeli sprawa była rozpoznawana przy drzwiach zamkniętych.

§ 4. Odpis sentencji wyroku wydanego na posiedzeniu niejawnym doręcza się stronom, jeżeli uzasadnienia wyroku nie sporządza się z urzędu.

§ 5. Wyrok wydany na posiedzeniu niejawnym, podlega niezwłocznie publicznemu udostępnieniu w sekretariacie sądu, przez okres czternastu dni.

XII. Wyrokowanie (3)

Art. 141. [Obowiązek sporządzenia uzasadnienia wyroku]

§ 1. Uzasadnienie wyroku sporządza się z urzędu w terminie czternastu dni od dnia ogłoszenia wyroku albo podpisania sentencji wyroku wydanego na posiedzeniu niejawnym.

§ 2. W sprawach, w których skargę oddalono, uzasadnienie wyroku sporządza się na wniosek strony zgłoszony w terminie siedmiu dni od dnia ogłoszenia wyroku albo doręczenia odpisu sentencji wyroku. Uzasadnienie wyroku sporządza się w terminie czternastu dni od dnia zgłoszenia wniosku.

§ 2a. W sprawie zawilej, w razie niemożności sporządzenia uzasadnienia w terminie, o którym mowa w § 1 i 2, prezes sądu może przedłużyć ten termin na czas oznaczony, nie dłuższy niż trzydzieści dni.

§ 3. Odmowa sporządzenia uzasadnienia wyroku następuje postanowieniem wydanym na posiedzeniu niejawnym.

§ 4. Uzasadnienie wyroku powinno zawierać zwięzłe przedstawienie stanu sprawy, zarzutów podniesionych w skardze, stanowisk pozostałych stron, podstawę prawną rozstrzygnięcia oraz jej wyjaśnienie. Jeżeli w wyniku uwzględnienia skargi sprawa ma być ponownie rozpatrzona przez organ administracji, uzasadnienie powinno ponadto zawierać wskazania co do dalszego postępowania.

Art. 142. [Obowiązek doręczenia odpisu wyroku]

§ 1. Odpis wyroku z uzasadnieniem sporządzonym z urzędu doręcza się każdej stronie.

§ 2. Jeżeli uzasadnienie wyroku zostało sporządzone na wniosek strony, odpis wyroku z uzasadnieniem doręcza się tylko tej stronie, która złożyła wniosek

XII. Wyrokowanie (4)

Art. 143. [Podpisanie uzasadnienia; forma elektroniczna uzasadnienia]

§ 1. Uzasadnienie wyroku podpisują sędziowie, którzy brali udział w jego wydaniu. Jeżeli którykolwiek z sędziów nie może podpisać uzasadnienia, przewodniczący lub inny sędzia składu orzekającego zaznacza na wyroku przyczynę braku podpisu.

§ 2. Uzasadnienie wyroku może być utrwalone w systemie teleinformatycznym sądu i opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Art. 144. [Związanie sądu wydanym wyrokiem]

Sąd jest związany wydanym wyrokiem od chwili jego ogłoszenia, a jeżeli wyrok został wydany na posiedzeniu niejawnym - od podpisania sentencji wyroku.

XII. Sprostowanie wyroku

Art. 156. [Sprostowanie]

§ 1. Sąd może z urzędu sprostować w wyroku niedokładności, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki.

§ 2. Sprostowanie sąd może postanowić na posiedzeniu niejawnym. O sprostowaniu umieszcza się wzmiankę na oryginale wyroku, a na żądanie stron także na udzielonych im odpisach. Dalsze odpisy powinny być zredagowane w brzmieniu uwzględniającym postanowienie o sprostowaniu.

§ 2a. W przypadku wyroku, o którym mowa w art. 137 § 5, wzmianka o sprostowaniu ma formę dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

§ 3. Jeżeli sprawa toczy się przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, Sąd ten może z urzędu sprostować wyrok pierwszej instancji.

XII. Uzupelnienie wyroku

Art. 157. [Wniosek o uzupelnienie wyroku]

§ 1. Strona moze w ciagu czternastu dni od doręczenia wyroku z urzędu - a gdy wyroku nie doręcza się stronie od dnia ogłoszenia - zgłosic wniosek o uzupelnienie wyroku, jezeli sad nie orzekł o calosci skargi albo nie zamiescil w wyroku dodatkowego orzeczenia, ktore wedlug przepisow ustawy powinien byl zamiescic z urzędu.

§ 1a. Wniosek, o ktorym mowa w § 1, zgloszony po uplywie terminu, podlega odrzuceniu. Sad moze wydac postanowienie na posiedzeniu niejawnym.

§ 2. Wniosek o uzupelnienie wyroku co do zwrotu kosztow sad moze rozpoznać na posiedzeniu niejawnym.

§ 3. Orzeczenie uzupelniajace wyrok zapada w formie wyroku, chyba ze uzupelnienie dotyczy wyłacznie kosztow.

XII. Wykładnia wyroku

Art. 158. [Wykładnia wyroku]

Sąd, który wydał wyrok, rozstrzyga postanowieniem wątpliwości co do jego treści. Postanowienie w tym przedmiocie sąd może wydać na posiedzeniu niejawnym.

Art. 159. [Bieg terminu do wniesienia środka zaskarżenia]

Wniosek o sprostowanie, uzupełnienie lub wykładnię wyroku nie ma wpływu na bieg terminu do wniesienia środka zaskarżenia!!!

XII. Postanowienia (1)

- **Art. 160. [Orzeczenie w formie postanowienia]**

Jeżeli ustawa niniejsza nie przewiduje wydania wyroku, sąd wydaje orzeczenie w formie postanowienia.

Postanowienia wydawane w postępowaniu sądownoadministracyjnym możemy podzielić na:

- a. **kończące postępowanie** (postanowienie o odrzuceniu skargi, postanowienie o umorzeniu postępowania, postanowienie o przekazaniu sprawy innemu sądowi administracyjnemu),
- b. **wydawane w toku postępowania**, np. w sprawie wstrzymania wykonania zaskarżonego aktu, zawieszenia postępowania.

XII. Postanowienia (2)

Art. 162. Rozstrzygnięcia zawarte w postanowieniach niekończących postępowania w sprawie, wydanych na posiedzeniach jawnych, wpisuje się do protokołu bez spisywania odrębnej sentencji, jeżeli nie przysługuje na nie zażalenie.

Art. 163. [Obowiązek uzasadnienia i doręczenia postanowień]

§ 1. Postanowienia ogłoszone na rozprawie sąd uzasadnia, gdy podlegają one zaskarżeniu i doręcza stronom.

§ 2. Postanowienia wydane na posiedzeniu niejawnym sąd doręcza z urzędu stronom. Gdy stronie przysługuje środek zaskarżenia, postanowienie należy doręczyć z uzasadnieniem. Doręczając postanowienie należy pouczyć stronę występującą w sprawie bez adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego o dopuszczalności, terminie i sposobie wniesienia środka odwoławczego.

§ 3. Uzasadnienie, o którym mowa w § 1 i 2, należy sporządzić w terminie siedmiu dni od dnia wydania postanowienia.

XII. Postanowienia (3)

Art. 164. [Związanie sądu postanowieniem]

Postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym wiąże od chwili, w której zostało podpisane wraz z uzasadnieniem; jeżeli sąd postanowienia nie uzasadnia, od chwili podpisania sentencji.

Art. 165. [Wzruszanie postanowień]

Postanowienia niekończące postępowania w sprawie mogą być uchylane i zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

Art. 166. [Odesłanie]

Do postanowień stosuje się odpowiednio przepisy o wyrokach, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

XII. Prawomocność materialna i formalna orzeczeń (1)

- **Prawomocność formalna** polega na niemożności zmiany rozstrzygnięcia zawartego w orzeczeniu sądowym za pomocą zwykłych środków odwoławczych, czyli na niezaskarżalności orzeczenia sądowego drogą tych środków. Natomiast **prawomocność materialna** ma dotyczyć skutków rozstrzygnięcia ze względu na jego treść zawartą w orzeczeniu sądowym;

- **Art. 168. Prawomocność formalna w p.p.s.a.**

§ 1. **Orzeczenie sądu staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje co do niego środek odwoławczy.**

§ 2. Mimo niedopuszczalności odrębnego zaskarżenia nie stają się prawomocne postanowienia podlegające rozpoznaniu przez Naczelny Sąd Administracyjny, gdy Sąd ten rozpoznaje sprawę, w której je wydano.

§ 3. Jeżeli zaskarżono tylko część orzeczenia, staje się ono prawomocne w części pozostałej z upływem terminu do zaskarżenia, chyba że Naczelny Sąd Administracyjny może z urzędu rozpoznać sprawę także w tej części.

XII. Prawomocność materialna i formalna orzeczeń (2)

o Art. 170. Prawomocność materialna w p.p.s.a.

Orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe, a w przypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Art. 169. [Stwierdzenie prawomocności]

§ 1. Prawomocność orzeczenia stwierdza na wniosek strony oraz w przypadku, o którym mowa w art. 286 § 1, wojewódzki sąd administracyjny na posiedzeniu niejawnym. Postanowienie doręcza się tylko stronie, która złożyła wniosek.

§ 2. Postanowienie stwierdzające prawomocność orzeczenia wojewódzkiego sądu administracyjnego może wydać referendarz sądowy.

Art. 171. [Powaga rzeczy osądzonej]

Wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku ze skargą stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia.

Źródła

- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, 1491),
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325, z 2020 r. poz. 2299, 2320, z 2021 r. poz. 54, 159, 1598),
- B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, wyd. 17, Warszawa 2021,
- B. Adamiak, J. Borkowski, *Postępowanie administracyjne i sądownoadministracyjne*, wyd. 19, Warszawa 2021,
- J. Rychlik (wybór orzecznictwa), *Kodeks postępowania administracyjnego. Orzecznictwo aplikanta*, wyd. 8, Warszawa 2020,
- M. Wierzbowski (red.), *Postępowanie administracyjne, egzekucyjne i sądownoadministracyjne*, Warszawa 2020.

DZIĘKUJĘ ZA
UWAGĘ 😊